VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży**
(nr 52)
z dnia 25 października 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 52)

25 października 2016 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła i zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych rządowy projekt ustawy budżetowej na rok 2017 (druk nr 881) w zakresie:

1) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie
a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
c) dotacje podmiotowe, celowe i przedmiotowe z zał. nr 8 i 9,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu oświaty i wychowania z zał. nr 4 i 15,

2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 49 i 68;

3) części budżetowej 28 – Nauka
a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
c) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu nauki z zał. nr 4 i 15,

4) planów finansowych agencji wykonawczych z zał. nr 11
a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
b) Narodowego Centrum Nauki,

5) planu finansowego państwowego funduszu celowego z zał. nr 13 – Fundusz Nauki i Technologii Polskiej;

6) części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe
a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
c) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym z zał. nr 10,
e) środki europejskie na finansowanie projektów z zakresu szkolnictwa wyższego z zał. nr 4 i 15,

7) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 18;

8) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk
a) wydatki z zał. nr 2,

b) dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8,
c) środki europejskie na finansowanie projektów PAN z zał. nr 15.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marzenna Drab** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Teresa Czerwińska** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, prof. dr hab. **Zbigniew Błocki** dyrektor Narodowego Centrum Nauki wraz ze współpracownikami, prof. dr hab. inż. **Aleksander Nawrat** wicedyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju wraz ze współpracownikami, prof. dr hab. **Paweł Rowiński** wiceprezes Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Halicka** i **Renata Siedlec** radcy ministra w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Jacek Lewicki** wiceprezes Fundacji Młodej Nauki, dr hab. **Jan Łaszczyk** przewodniczący Komisji Kształcenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, **Janusz Oleszczak** zastępca przewodniczącego Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, **Stanisław Różycki** wiceprezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego wraz ze współpracownikami, dr inż. **Maria Sapor** zastępca przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ Solidarność, **Marian Srebrny** przedstawiciel Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk, **Michał Gajda** przewodniczący Krajowej Reprezentacji Doktorantów, **Ewa Krawczyk** i **Barbara Zych** asystentki społeczne posła Kornela Morawieckiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Mariusz Pawełczyk**, **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Proszę państwa, zaczniemy, bardzo proszę o zajęcie miejsc i przerwanie rozmów. Przepraszam za małe opóźnienie, ale trochę się kompletowaliśmy.

Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Witam przedstawicieli rządu: panią Teresę Czerwińską – podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, panią Marzennę Drab – podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, pana profesora Pawła Rowińskiego – wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk, pana profesora Zbigniewa Błockiego – dyrektora Narodowego Centrum Nauki. Witam wszystkich gości, przedstawicieli szkół wyższych, osoby towarzyszące paniom minister, przedstawicieli związków zawodowych i, oczywiście, państwa posłów.

Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny naszego posiedzenia obejmuje wiele punktów. Po pierwsze – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2017 (druk nr 881) w zakresie: części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie; części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 49 i 68; części budżetowej 28 – Nauka; planów finansowych agencji wykonawczych, tj. Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Centrum Nauki; planu finansowego państwowego funduszu celowego, czyli Funduszu Nauki i Technologii Polskiej; części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe; części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. nr 18; części budżetowej 67, czyli PAN. Czy są uwagi do porządku dziennego?

Nie słyszę, nie widzę, dziękuję bardzo. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 49 i 68. Proszę o zabranie głosu panią minister Marzennę Drab.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, dochody budżetu państwa w części 30 na 2017 zaplanowano w wysokości 5552 tys. zł, z czego w dziale Administracja publiczna – 83 tys., w dziale 801 – Oświata i wychowanie – 5461 tys. zł, w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza – 8 tys. zł. Zaplanowane dochody na 2017 rok są wyższe o 49% w stosunku do planu dochodów ujętych w ustawie budżetowej na 2016 rok.

Powyższy poziom zaplanowanych dochodów na 2017 rok wynika ze zwiększonej prognozy dochodów w dziale 801 – Oświata i wychowanie, co jest związane z uzyskiwaniem dodatkowych środków przez okręgowe komisje egzaminacyjne z tytułu opłat za planowane przystąpienie do egzaminu…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Proszę o nierozmawianie, dobrze? Bardzo proszę o słuchanie pani minister.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

…maturalnego, które będą wnoszone przez absolwentów, którzy po raz trzeci i kolejny przystępują do egzaminu maturalnego z tego samego przedmiotu obowiązkowego lub z tego samego przedmiotu dodatkowego (dla ścisłości – opłata za taki egzamin wynosi 50 zł), przez absolwentów, którzy przystępują do egzaminu maturalnego z tego samego przedmiotu dodatkowego, który w poprzednim roku lub w poprzednich latach zgłaszali w deklaracji maturalnej, ale nie przystąpili do egzaminu maturalnego z tego przedmiotu.

Wydatki w części 30 zaplanowane są w kwocie 432 703 tys. zł, co oznacza wzrost o 4,6 w stosunku do 2016 roku. Powyższy wzrost planowanych wydatków na 2017 rok wynika przede wszystkim ze zwiększenia wydatków przeznaczonych na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE (tutaj jest wzrost o 62,8%), zwiększenia wydatków na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – wzrost o 1,3% zgodnie z założeniami przyjętymi podczas opracowywania projektu ustawy budżetowej na 2017 rok, zwiększenia wydatków przeznaczonych na utrzymanie trwałości produktów wytworzonych podczas realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE, które były realizowane w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz przeniesienia do części 30 środków na polsko-ukraińską wymianę młodzieży, które w roku bieżącym były zaplanowane w rezerwie celowej budżetu państwa.

Wydatki w części 30 będą realizowane w siedmiu działach klasyfikacji budżetowej. Jest to dział 801 – Oświata i wychowanie. Zaplanowano wydatki na kwotę 373 649 tys. zł, co stanowi 86,4% wydatków zaplanowanych w całej części 30.

Rozdział 80135 – Szkolnictwo polskie za granicą. Zaplanowano kwotę w wysokości 41 676 tys. zł, jest to o 6% więcej w stosunku do ubiegłego roku. Te środki są przeznaczane przede wszystkim na funkcjonowanie szkół polskich za granicą, finansowanie wyjazdów nauczycieli polskich do środowisk polonijnych w celu nauczania języka polskiego, geografii oraz historii Polski, zakup podręczników i innych pomocy dydaktycznych dla oświaty polonijnej.

Rozdział 80143 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa. Tutaj zaplanowano kwotę wydatków w wysokości 15 607 tys. zł (jest to o 40% więcej w stosunku do ubiegłego roku) na zadania realizowane przez Centrum Informatyczne Edukacji oraz funkcjonowanie Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, który prowadzi działalność obsługującą zespoły szkół, punkty szkolne, konsultacyjne i ich filie za granicą. Wzrost wynika przede wszystkim ze zwiększenia środków w grupie wydatków przeznaczonych na współfinansowanie projektów w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2016-2020 oraz ze zwiększenia środków na realizację zadań związanych z utrzymaniem trwałości zakończenia projektów UE współfinansowanych w perspektywie 2007-2013.

Rozdział 80145 – Komisje egzaminacyjne. Przewidziano kwotę wydatków na 202 519 tys. zł, tj. o 3,9% mniej niż w ubiegłym roku. Przeznaczono kwotę statutową na działalność Centralnej Komisji Egzaminacyjnej oraz osiem okręgowych komisji egzaminacyjnych podległych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej związaną z organizacją, przeprowadzaniem egzaminów zewnętrznych. Ogólne zmniejszenie planu wydatków na 2017 rok w tym rozdziale jest związane z likwidacją sprawdzianu po szóstej klasie szkoły podstawowej oraz z przeniesieniem części środków przeznaczonych na utrzymanie trwałości projektów UE realizowanych w perspektywie 2007-2013.

W rozdziale 80146 – Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli zaplanowano wydatki w wysokości 43 878 tys. zł, tj. o 24% więcej od wydatków w ubiegłym roku. Powyższe środki planuje się przeznaczyć na zadania realizowane przez dwie jednostki podległe MEN, tj. przez ORPEG i ORE, na realizację projektów współfinansowanych ze środków UE, zlecenie organizacji ogólnokrajowych zadań z zakresu doskonalenia zawodowego

nauczycieli, uczestnictwo w dwóch projektach Komisji Europejskiej – w projekcie „Eurodoradztwo Polska", który wspiera edukacyjną i zawodową mobilność i rozwój poradnictwa zawodowego oraz w projekcie pod nazwą „Krajowy Punkt Referencyjny EQAVET" mający na celu wspieranie współpracy europejskiej w zakresie rozwoju i poprawy jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym za pomocą europejskich ram odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Wzrost planowanych wydatków w 2017 roku w rozdziale 80146 wynika przede wszystkim z uruchomienia nowej perspektywy finansowej na 2014-2020 w PO Wiedza Edukacja Rozwój.

Rozdział 80180 – Działalność badawczo-rozwojowa. Zaplanowano środki w wysokości 3217 tys. zł, jest to o 42,1% więcej niż w 2016 roku – na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w ramach PO WER.

Rozdział 80195 – Pozostała działalność. Zaplanowano kwotę 66 752 tys. zł, tj. o 20,9% więcej niż w roku ubiegłym. W ramach powyższych środków będą finansowane zadania realizowane centralnie przez MEN. Zaplanowane środki zostaną przeznaczone m.in. na opłacenie składek do organizacji międzynarodowych, na nagrody Ministra Edukacji Narodowej dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze, na dofinansowanie realizacji olimpiad, konkursów, turniejów, na zarządzanie programem Erasmus +, wsparcie organizacji ogólnopolskiego programu pomocy wybitnie uzdolnionym uczniom, na dofinansowanie zakupu podręczników szkolnych i książek pomocniczych dla uczniów niewidomych i słabo widzących, prowadzenie postępowań o dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego do kształcenia ogólnego (w tym, dla mniejszości narodowych), na finansowanie polsko-ukraińskiej wymiany młodzieży. Zwiększenie planu w rozdziale 80195 jest związane przede wszystkim z uruchomieniem nowej perspektywy projektów w ramach PO WER, z włączeniem do części 30 w wysokości 4000 tys. zł dotychczas umiejscowionych w rezerwie celowej budżetu państwa na finansowanie polsko-ukraińskiej wymiany młodzieży, ze wzrostem wydatków na administrowanie programem Erasmus +.

W dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe zaplanowano kwotę 750 tys. zł, tj. o 25% mniej niż w 2016 roku z przeznaczeniem na dotację przedmiotową do podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego. Zmniejszenie kwoty planowanych wydatków na 2017 rok wynika z mniejszego zapotrzebowania na dotację zgłoszonego do MEN przez wydawców podręczników.

W dziale 750 – Administracja publiczna zaplanowano wydatki w kwocie 47 334 tys. zł, tj. o 0,04% mniej niż wydatki planowane w tym rozdziale na ubiegły rok. Zadania te będą realizowane bezpośrednio przez MEN. Zmniejszenie planowanych środków jest związane z ograniczeniem wydatków przeznaczonych na usługi remontowo-konserwatorskie budynku MEN a powstałe oszczędności przeznaczono na zadania realizowane w dziale 801.

W dziale 752 – Obrona narodowa zaplanowano wydatki w wysokości 20 tys. zł. Są one przeznaczone na realizację programów pozamilitarnych przygotowań obronnych RP na lata 2017-2026.

W dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa zaplanowano wydatki w wysokości 5 tys. zł na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym.

W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza zaplanowano środki w wysokości 2945 tys. zł, jest to utrzymanie poziomu z ubiegłego roku. Powyższe wydatki będą przeznaczone na wspieranie działań skierowanych do dzieci i młodzieży w obszarze edukacji pozaformalnej oraz na promowanie współpracy uczniów z Polski między szkołami i organizacjami pozarządowymi z innych państw świata. Na ten cel przeznaczono 1285 tys. zł. Na dofinansowanie kolonii i obozów polonijnych organizowanych dla dzieci pochodzenia polskiego zamieszkałych poza granicami Polski zaplanowano 700 tys. zł. Na stypendia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla uczniów wybitnie uzdolnionych pobierających naukę w szkołach ponadpodstawowych zaplanowano kwotę 960 tys. zł.

W dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, tak jak w poprzednich latach, zaplanowano kwotę w wysokości 8000 tys. zł. Jest to wkład MEN w finansowanie Centrum Nauki Kopernik.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 30, wydatki pochodzące z budżetu środków europejskich zostały zaplanowane na 2017 rok w wysokości 86 987 tys. zł. Jest to o 164% więcej niż w ubiegłym roku. Powyższe środki w całości zaplanowano na realizację projektów systemowych i konkursowych w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Znaczący wzrost planowanych wydatków wynika po prostu z rozpoczęcia realizacji nowych projektów finansowych w tej perspektywie finansowej.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo za bardzo sprawne przedstawienie wszystkich elementów budżetu.

W takim razie bardzo proszę panią przewodniczącą Krystynę Szumilas o przedstawienie koreferatu.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, pani minister. Jeśli chodzi o wydatki czy o budżet w zakresie części 30 – Oświata i wychowanie, to planowane wydatki właśnie w tej części wzrosną o 4,6% w stosunku do roku bieżącego. Najwyższy zarówno procentowy, jak i kwotowy wzrost wydatków dotyczy wydatków na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE. Z pozostałych wydatków jedynie wydatki majątkowe są niższe niż zaplanowane w 2016 roku.

Jeżeli chodzi o szczegółowe przeanalizowanie wydatków w części 30 to niepokój budzi zmniejszenie dotacji przedmiotowych do podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego. One są zaplanowane na rok 2017 w wysokości 750 tys. zł, czyli o 250 tys. zł mniej niż w planie roku budżetowego. MEN argumentuje to tym, że jest niższe zapotrzebowanie wydawców podręczników na dotację. Jednak słyszymy o tym, że szkolnictwo zawodowe ma być zmieniane, mają powstać nowe typy szkół. Przecież niedawno (w 2012 roku) do szkół zawodowych weszły nowe programy nauczania, więc tutaj jest to dość niepokojące, bo spadek jest znaczny – o 25%.

Zmniejszyły się też wydatki na komisje egzaminacyjne, o czym pani minister już mówiła, o 3,9%. Tutaj informacja za strony ministerstwa jest taka, że w 2017 roku nie będzie egzaminu po szóstej klasie szkoły podstawowej a więc ten spadek jest przede wszystkim tym spowodowany. Pytanie: czy aż tak duży spadek jest właśnie wynikiem likwidacji egzaminu? Kiedy rozmawialiśmy o tym, ile można zaoszczędzić na egzaminie to mówiliśmy o kwocie około 10 000 tys. zł, więc procentowo jest to trochę mniej.

Dobrze, że został utrzymany Narodowy program Rozwoju Czytelnictwa, który został wprowadzony przez panią minister Joannę Kluzik-Rostkowską. W 2017 roku wydatki są planowane w wysokości 30 000 tys. zł. To są bardzo potrzebne środki dla szkół.

Bardzo prosiłabym o wyjaśnienie tych dwóch kwestii. Jeżeli to wyjaśnienie będzie pozytywne to będę wnioskowała o przyjęcie budżetu w tej części.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Od razu proszę panią minister o ustosunkowanie się a potem otwieram dyskusję.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, wzrost środków w zakresie współfinansowania konkursowych i pozakonkursowych działań w ramach środków unijnych – po prostu – wynika z tego, że rozpoczynamy faktycznie realizację tej perspektywy. Na 2017 rok, w ramach PO Pomoc Techniczna na 2014-2020, mamy zaplanowane 4307 tys. zł, przy czym wkład unijny to 3662 tys. zł, 4000 tys. zł to wkład krajowy. Środki te będą przeznaczone na sfinansowanie wynagrodzeń pracowników instytucji pośredniczącej dla osi II priorytetowej w MEN.

PO Wiedza Edukacja Rozwój. Mamy zaplanowane środki na 107 213 tys. zł, w tym pomoc techniczna na PO WER – 4000 tys. zł, w tym wkład unijny to 3371 tys. zł a 629 tys. zł to współfinansowanie, wkład krajowy. Środki zostaną przeznaczone na wsparcie

zadań instytucji pośredniczącej. To są koszty ekspertów oceniających projekty, koszty organizacji komisji oceny projektów, koszty kontroli, spotkań itd.

PO Wiedza Edukacji Rozwój, projekty konkursowe i systemowe – ogólnie zaplanowano do wydatkowania łączną kwotę 103 213 tys. zł. Budżet środków europejskich wynosi 86 987 tys. zł, współfinansowanie, czyli wkład krajowy, na poziomie 16 226 tys. zł.

W części 30 zaplanowano środki na realizację dziewiętnastu konkursów i 1szesnastu projektów pozakonkursowych. Na projekty konkursowe zaplanowano kwotę 37 410 tys. zł, a na pozakonkursowe – 65 803 tys. zł. Jest to też wynikiem zaleceń UE. Struktura wydatkowanych pieniędzy ma być inna niż do tej pory, czyli więcej idzie w konkursie a mniej – w pozakonkursowych.

Podręczniki zawodowe. Jak już mówiłam na wcześniejszym naszym spotkaniu i posiedzeniu, do 31 marca wydawnictwa zgłaszają zapotrzebowanie i to zapotrzebowanie w całości zostało uwzględnione w budżecie.

Pani poseł, jeśli będzie taka potrzeba, to zawsze można zrobić korektę, natomiast na dzień dzisiejszy podstawa do planu projektu nie może być inna niż ta, którą zgłosiły wydawnictwa. Myślę, że tutaj jesteśmy zgodne, bo chyba pani to akceptuje.

Jeżeli chodzi o komisje egzaminacyjne to tam również jest spadek, ale jest on rzeczywiście spowodowany tym, że po szóstej klasie nie ma sprawdzianu egzaminacyjnego. Oczywiście pieniądze w części zostaną wydatkowane na inne zadania. My ich nie oddajemy, tak że myślę, że to nie wymaga większego komentarza.

Jeśli chodzi o wzrost dochodów to przy prezentacji budżetu już wspomniałam, że wzrost jest rzeczywiście duży, bo aż o 49% i on wynika ze zgłaszanych chęci przystąpienia po raz wtóry do egzaminu maturalnego. Taki jednostkowy koszt wynosi 50 zł. Oczywiście, jest to szacunek, bo nigdy nie wiemy, czy wszystkie osoby się zgłoszą, czy będzie to zrealizowane w takiej wysokości, w jakiej założyliśmy.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy są jakieś głosy w dyskusji?

To może ja zapytam o dwie drobne rzeczy, ale mam nadzieję, że będziemy sprawnie procedować.

Po pierwsze – w związku z tym, że są tam tradycyjnie przeznaczone środki na wymianę młodzieży polsko-ukraińską, chciałem zapytać, czy państwo rozważaliście takie przeznaczenie środków na wymianę młodzieży polsko-izraelską? Przecież zawsze nam zależało, żeby młodzież izraelska nie przyjeżdżała tylko do Auschwitz, ale żeby też objąć ją takim programem, który dzisiaj może także świetnie realizować muzeum POLIN, prawda? Chodzi o opowieść o tysiącletniej historii Żydów mieszkających na polskich ziemiach. Czy w ogóle są takie środki?

Druga rzecz. Czy nie rozważaliście państwo w ministerstwie zwiększenia nieco (nie mówię, że o wiele) środków na Centrum Nauki Kopernik z tego względu, że są one na poziomie zeszłego roku a to jest na tyle ciekawy i niezwykle dobrze prowadzący pracę z młodzieżą ośrodek, że być może warto byłoby dawać mu trochę więcej na rozwój niż tylko na utrzymanie poziomu pracy z poprzedniego roku?

Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, jeżeli chodzi o środki na wymianę polsko-ukraińską to one, po raz pierwszy, są w ogóle wykorzystane. To, rzeczywiście, jest kwota 4000 tys. zł. Jest bardzo duże zainteresowanie – po naszej stronie i po stronie ukraińskiej. Jesteśmy już po rozstrzygnięciu konkursów. One są realizowane i właśnie zmniejszenie dotacji o 4000 tys. zł spowodowało, że włączyliśmy je do budżetu, czyli wiadomo, że na pewno te pieniądze są gwarantowane. Chcę powiedzieć, że strona ukraińska już podjęła decyzję o podniesieniu prawie trzykrotnie kwoty, jaką miała. Oczywiście, w strukturze to były zupełnie inne pieniądze, ale ponieważ jest to bardzo dobrze oceniane, więc myślę, że ta część będzie się również rozwijała.

Panie przewodniczący, chcę powiedzieć, że mamy już wymianę polsko-niemiecką młodzieży, w tej chwili mamy polsko-ukraińską. Żeby można było dojść do konsensusu, to muszą zgłaszać chęć dwie strony. Myślę, że to jest temat otwarty, nad którym możemy dyskutować. Myślę, że pewnie jest potrzebny. To odwiedzanie nas przez młodych Izraelczyków i naszych młodych Polaków w Izraelu odbywa się, ale – rzeczywiście – nie odbywa się w takiej formule, o której mówimy w tej chwili. Rzeczywiście, w spotkania i historię bardzo aktywnie włącza się właśnie muzeum POLIN, które projektuje również spotkania i inicjatywy oddolne, samorządowe, że nie tylko jest muzeum, jest Auschwitz itd., ale poszukiwanie ważnych miejsc dla np. strony izraelskiej, otoczenie opieką i odwiedzanie tych miejsc, żeby uświadamiać, że to – po prostu – jest też część naszej historii. To po prostu się dzieje.

Jeżeli chodzi o Centrum Nauki Kopernik to, swego czasu, już była podnoszona kwota, natomiast na ten moment wydaje się, że jest ona wystarczająca. Tutaj też jesteśmy otwarci. Nasz wkład to 8000 tys. zł. Jest to bardzo dobra inicjatywa przyciągająca wiele osób.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Ja serdecznie polecam uwadze tę wymianę młodzieży polsko-izraelskiej, żeby to nie szło tylko przez stowarzyszenia czy fundacje pozarządowe. Zmarły niedawno prezydent Szimon Peres był wielkim zwolennikiem właśnie tego rodzaju współpracy, wielokrotnie o tym mówił i to podkreślał.

Bardzo proszę, zgłaszał się ktoś z gości. Proszę bardzo i bardzo proszę o przedstawienie się.

Starszy specjalista ds. prawnych w Zespole Polityki Edukacyjnej Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego Krzysztof Lisowski:

Dzień dobry, nazywam się Krzysztof Lisowski – Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Szanowni państwo, ZNP odnośnie do tej części budżetu państwa uważa, że wzrost wydatków budżetu państwa w zakresie oświaty i wychowania jedynie o 0,6%, jaki został zaplanowany na rok 2017, nie gwarantuje prawidłowej realizacji zadań oświatowych państwa. Planowany udział wydatków na oświatę i wychowanie w PKB został zaprojektowany w wysokości tylko 2,35% malejąc o 0,11 punktów procentowych. Jest to kolejny rok spadku udziału tych wydatków w PKB.

Spada również planowany wskaźnik udziału wydatków na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą o 0,45 punktów procentowych. Zakłada się 12% tego wskaźnika.

Przedłożony do zaopiniowania projekt budżetu nie odzwierciedla rzeczywistych potrzeb, niezbędnych do realizacji zadań edukacyjnych państwa w roku 2017. Zdaniem ZNP, bez pokrycia w subwencji oświatowej pozostają zadania związane z zabezpieczeniem kosztów objęcia wychowaniem przedszkolnym sześciolatków a także z zabezpieczeniem kosztów przeprowadzenia reformy ustroju oświaty polegającej na likwidacji gimnazjów.

Zdaniem ZNP, budżet państwa powinien zakładać możliwość realnego finansowania zadań publicznych. W związku z tym powstaje kluczowe pytanie: w takim zakresie ww. zadania zostaną sfinansowane z części oświatowej subwencji ogólnej? W jakiej części wykonanie ww. zadań będzie finansowane z rezerwy subwencji oświatowej a w jakiej części będą finansować te zadania samorządy terytorialne z własnych dochodów?

Reasumując – ZNP wnosi o negatywną rekomendację Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży do projektu założeń budżetowych państwa na rok 2017 w zakresie oświaty. Szczegółową opinię w imieniu ZNP chciałbym złożyć na ręce przewodniczącego.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Drobne wyjaśnienie, kwestiami subwencji będziemy się zajmowali na następnym posiedzeniu Komisji. Dzisiaj mówimy tylko o tych zadaniach, które bezpośrednio realizuje ministerstwo. Czy ktoś jeszcze chciał?

Pan poseł Lech Sprawka, proszę.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Zgłosiłem się, panie przewodniczący, właśnie słuchając wypowiedzi przedstawiciela ZNP.

Jesteśmy w zupełnie innej części budżetowej. Na wspólnym posiedzeniu z Komisją Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej będziemy omawiali kwestie, o których mówił przedstawiciel ZNP. Żadna z uwag, które padły, praktycznie rzecz biorąc nie dotyczyła omawianej dzisiaj części 30.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca Szumilas, jeszcze słowo.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo dziękuję za te cenne uwagi. Rzeczywiście, o subwencji oświatowej będziemy mówić w przyszłym tygodniu, ale ta uwaga dotyczyła wszystkich wydatków na edukację a więc części 30, 82 i dotacji celowych. Nie mamy takiego posiedzenia, na którym mówimy łącznie. Te uwagi bardzo przydadzą się nam jako posłom i, na pewno, będziemy je wykorzystywać w dyskusji na temat budżetu.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dyskusję. Poddaję pod głosowanie wniosek o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie. Czy jest jakiś sprzeciw wobec tego?

Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Podobnie proszę o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej 83 – Rezerwy celowe pozycja nr 49 i 68. Czy jest w tej sprawie jakiś sprzeciw?

Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła przedstawiony wniosek.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 28 – Nauka, w planach finansowych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki oraz Funduszu Nauki i Technologii Polskiej. Proszę o zabranie głosu panią minister Teresę Czerwińską z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Teresa Czerwińska:

Dziękuję bardzo.

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Jeśli chodzi o dochody w części 28 – Nauka na rok 2017, to zostały one zaplanowane w wysokości 28 050 tys. zł, w tym w dziale 730 – Nauka – 27 700 tys. zł m.in. z tytułu rozliczeń umów zawartych w latach ubiegłych w ramach działalności upowszechniającej naukę i współpracy naukowej z zagranicą, z rozliczeń dotacji udzielonych Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju i Narodowemu Centrum Nauki, jak również ze zwrotu innych dotacji ze środków europejskich.

W projekcie ustawy na 2017 rok nakłady na naukę zaplanowano w kwocie 8 425 432 tys. zł, z czego…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo, pani minister.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

…ze środków budżetu państwa 7 041 689 tys. zł i z budżetu ze środków europejskich – 1 365 093 tys. zł. Z Funduszu Nauki i Technologii Polskiej – 18 650 tys. zł. W relacji do analogicznej kwoty, która została ujęta w ustawie budżetowej na rok 2016, nakłady na naukę wzrastają o 162 145 tys. zł, czyli nominalnie o 2%. Udział nakładów na naukę w relacji do wartości PKB prognozowanej na przyszły rok kształtuje się na poziomie 0,43%.

Planowane wydatki ujęto po pierwsze – w budżecie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, czyli w części 28, w czterech działach budżetowych w łącznej wysokości 7 404 530 tys. zł, z czego ze środków budżetu państwa – 6 056 681 tys. zł i z budżetu środków europejskich mamy zaplanowane 1 347 849 tys. zł. Po drugie – w ramach Fun-

duszu Nauki i Technologii Polskiej zaplanowano 18 650 tys. zł, po trzecie – w innych częściach budżetowych w ramach działu 730 – Nauka – 91 629 tys. zł, z czego dla PAN 81 563 tys. zł oraz na działalność Polskiej Agencji Kosmicznej 10 066 tys. zł. Po czwarte – w budżetach innych ministrów na działalność badawczo-rozwojową zaplanowano 910 623 tys. zł.

W odniesieniu do części 28 – Nauka, która znajduje się w gestii Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dominujący udział mają wydatki w dziale 730 – Nauka w kwocie 7 146 710 tys. zł, co stanowi 96,5% ogółu wydatków łącznie w części 28, natomiast w dalszych trzech działach, czyli 750 – Administracja publiczna, 752 – Obrona narodowa oraz 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zaplanowano łącznie 257 820 tys. zł, czyli 3,5% ogółu wydatków.

W zakresie zaplanowanych wydatków mamy wydatki bieżące, czyli dotacje i świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące jednostek budżetowych w kwocie 5 754 792 tys. zł i wydatki majątkowe, tj. 167 650 tys. zł, a także wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków UE w ramach wydatków z budżetu państwa – 143 239 tys. zł oraz wydatki z budżetu środków europejskich – 1 347 849 tys. zł. Łącznie na realizację wydatków finansowych z udziałem środków UE zaplanowano 1 482 088 tys. zł. W tej kwocie przewidziano na Programy Operacyjne: Inteligentny Rozwój – 1 409 518 tys. zł, Polska Cyfrowa – 9849 tys. zł, Pomoc Techniczna – 25 721 tys. zł oraz na projekty realizowane w ramach programów UE współfinansowanych ze środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi – 37 000 tys. zł. Z kwoty ogółem 1 482 088 tys. zł, o której wspomniałam, przeznaczonej na projekty realizowane z udziałem środków pochodzących z UE, środki w wysokości 86 367 tys. zł będą wydatkowane przez MNiSW, a w kwocie 1 395 721 tys. zł – przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

W części 28 zaplanowano także następujące dotacje. Po pierwsze – dotacje podmiotowe i tutaj mamy łączną kwotę 2 439 366 tys. zł, z tego dla jednostek naukowych – 2 344 421 tys. zł, dla Narodowego Centrum Nauki – 43 077 tys. zł, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju – 43 868 tys. zł oraz dla Centrum Nauki Kopernik – 8000 tys. zł.

Po drugie – zaplanowano również dotacje celowe. Tutaj jest łączna kwota 2 791 335 tys. zł, z tego dla jednostek naukowych – 454 114 tys. zł. Narodowe Centrum Nauki – 1 149 482 tys. zł, Ośrodek Przetwarzania Informacji – 9500 tys. zł oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – 973 452 tys. zł.

W ramach działu 750 – Administracja publiczna zaplanowaną kwotę w wysokości 45 018 tys. zł przewidziano m.in. na finansowanie wydatków bieżących, w tym na wynagrodzenia 23 612 tys. zł, świadczenia dla osób fizycznych – 60 tys. zł, finansowanie zakupów majątkowych, współfinansowanie projektów z udziałem środków UE a także płatności z budżetu środków europejskich w ramach PO Inteligentny Rozwój – 2051 tys. zł.

Jeśli pan przewodniczący pozwoli to od razu Fundusz Nauki i Technologii Polskiej i programy wieloletnie w ramach nauki.

W ramach części 28 – Nauka w dziale 730 – Nauka działa również fundusz celowy pod nazwą Fundusz Nauki i Technologii Polskiej. Na rok 2017 w ramach tego funduszu zaplanowano wydatki w wysokości 18 650 tys. zł przy planowanych wpływach 2% przychodu uzyskanych z prywatyzacji. Z tej kwoty przewiduje się, po pierwsze – wspieranie szczególnie ważnych kierunków badań naukowych oraz prac rozwojowych określonych w założeniach polityki naukowo-technicznej państwa to jest 10 163 tys. zł. Współfinansowane zostaną umowy o realizację projektów z zakresu tematycznego opisanego w Programach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, takich jak: Narodowy Program Rozwoju Humanistyki i Rozwój Sportu Akademickiego. Po drugie – przewiduje się finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji jednostek naukowych, które służą potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych i tu jest 8487 tys. zł.

Jeśli chodzi o dział 730 – Nauka i programy wieloletnie, to tutaj należy podkreślić, że w projekcie ustawy budżetowej na 2017 rok w dziale 730 – Nauka w rozdziale 73008 – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju na realizację programu wieloletniego Poprawa Bezpieczeństwa i Warunków Pracy – IV etap zaplanowano kwotę 9500 tys. zł. Program ten został ustanowiony uchwałą Rady Ministrów z dnia 26 października 2015 roku. Program stanowi jedno z działań państwa na rzecz poprawy bezpieczeństwa i warun-

ków pracy w Polsce. Jednocześnie stanowi realizację zadań wynikających z dokumentów międzynarodowych i krajowych w tym zakresie a realizacja programu polega na opracowaniu innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, które są ukierunkowane na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania.

Projekt planu finansowego Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na rok 2017.

Szanowni państwo, NCBiR jako agencja wykonawcza w rozumieniu ustawy o finansach publicznych jest powołana do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej, naukowo-technicznej, innowacyjnej państwa. Przewidziano dla niej łączną kwotę wydatków w 2017 roku w wysokości 3 018 299 tys. zł. Z budżetu części 28 – Nauka dla NCBiR zaplanowano w projekcie ustawy budżetowej środki w wysokości 2 617 828 tys. zł, w tym po pierwsze – na dotację podmiotową na pokrycie bieżących kosztów zarządzania realizowanymi przez Centrum 43 868 tys. zł. Po drugie – dotacja celowa na realizację strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych – tutaj mamy 1 176 241 tys. zł. Po trzecie – dotacja celowa na sfinansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań w wysokości 1998 tys. zł, po czwarte – dotacja celowa na współfinansowanie i finansowanie projektów z udziałem środków europejskich w wysokości 95 721 tys. zł. Ostatnie – płatności z budżetu środków europejskich w ramach programów operacyjnych i tu jest 1 300 000 tys. zł w ramach PO Inteligentny Rozwój.

Z części 38 – Szkolnictwo dla NCBiR zaplanowano w projekcie ustawy budżetowej środki w wysokości 257 570 tys. zł, w tym na dotacje celowe – 44 679 tys. zł i płatności z budżetu środków europejskich w ramach programów operacyjnych – 212 891 tys. zł. Tutaj głównie PO Wiedza Edukacja Rozwój.

Ponadto w projekcie planu finansowego Centrum zostały zaplanowane środki do pozyskania z rezerwy celowej w łącznej kwocie 95 300 tys. zł. Dodatkowo, jeżeli chodzi o NCBiR, w ramach części 34 – Rozwój regionalny w projekcie planu finansowego zaplanowano środki w wysokości 18 550 tys. zł.

Jeśli chodzi o NCBiR, chcę jeszcze dodać, że również zaplanowano środki w innych częściach, takich jak 27 – Informatyzacja. W zakresie planu jest to 25 451 tys. zł. W planie finansowym NCBiR na 2017 rok zostały także ujęte środki w wysokości 3600 tys. zł planowane do pozyskania z Komisji Europejskiej w związku z udziałem NCBiR w projektach międzynarodowych VII Programu Ramowego, programu Horyzont oraz innych.

Kolejna agencja to Narodowe Centrum Nauki. W projekcie ustawy budżetowej na 2017 rok zaplanowano tutaj kwotę 1 192 559 tys. zł, co stanowi 16,7% wydatków zaplanowanych w dziale 730 w ramach części 28, w tym po pierwsze – dotacja podmiotowa, która jest przeznaczana na pokrycie kosztów bieżących zarządzania realizowanymi zadaniami, to jest 43 077 tys. zł. Po drugie – dotacja celowa i tutaj mamy 1 145 951 tys. zł. Po trzecie – dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji i tutaj mamy 3531 tys. zł. Dotacja celowa na realizację zadań ustawowych w kwocie 1 145 951 tys. zł jest przeznaczona na finansowanie badań podstawowych, w tym 666 390 tys. zł to środki na kontynuację finansowania projektów w ramach umów zawartych w latach poprzednich. 479 561 tys. zł to środki na finansowanie projektów w ramach nowo zawieranych umów.

Ponadto Narodowe Centrum Nauki oprócz krajowych dotacji budżetowych planuje pozyskać środki europejskie w wysokości 5796 tys. zł w związku z udziałem w programach i konsorcjach międzynarodowych.

Tyle, bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Nie ma pani poseł Joanny Schmidt, wobec tego poproszę panią przewodniczącą Lubnauer o przeczytanie koreferatu a potem poproszę panią minister o ustosunkowanie się do koreferatu i otworzę dyskusję.

Poseł Katarzyna Lubnauer (N):

„Szanowny panie przewodniczący, szanowna Komisjo, szanowne panie posłanki i panowie posłowie. Gdy na wrześniowej konferencji minister Gowin przedstawiał swoją strategię dla nauki i szkolnictwa wyższego, byłam umiarkowaną optymistką. Z jednym się z panem ministrem zgadzam – z diagnozą, polskie szkolnictwo nie wykorzystuje swojego potencjału. Polskie szkolnictwo wymaga zamian. Polskie szkolnictwo wymaga większych nakładów finansowych. Pan minister był uprzejmy słusznie zauważyć, że przez ostatnie lata polska nauka i uniwersytety rozwijały się, ale zbyt wolno. Po ćwierćwieczu dreptania proponuję dekadę szybkiego marszu.

Patrząc na przyszłoroczny budżet odnoszę wrażenie, że mamy do czynienia albo z falstartem albo z maszerowaniem w kółko. Wielokrotnie podkreślano, że nastąpi nominalny wzrost wydatków na naukę. I, rzeczywiście, w ustawie z 2016 roku widnieje kwota 8 263 187 tys. zł, natomiast w projekcie na rok 2017 jest to kwota 8 425 432 tys. zł, a więc odnotowujemy wzrost na poziomie 162 000 tys. zł, co stanowi 2%. Równocześnie, gdy makroekonomicznie przyjrzymy się udziałowi nakładów na naukę w PKB, widzimy, że o żadnym wzroście nie może być mowy. Przeciwnie – udział tych nakładów spada z 0,44% w 2016 roku do 0,43% w 2017 roku i nie chodzi tu już o tę nieszczęsną jedną setną procenta, ale fakt, że budżet roku 2017 nie jest budżetem przyszłości, ale jest budżetem kontynuacji, czy nie powiedzieć – stagnacji.

By mówić o rzeczywistej zmianie docelowo relacja nakładów na naukę w stosunku do PKB powinna wynosić przynajmniej 1,72%, co zresztą również podkreślano. Nie widać drogi dojścia do tego wskaźnika.

W części 28 najbardziej rzucają się w oczy różnice, jeśli chodzi o planowane wydatkowanie środków unijnych. I tak wydatki budżetu środków europejskich w roku 2016 były przewidziane na poziomie 1 503 467 tys. zł, a w projekcie na rok 2017 ich wartość to 1 347 849 tys. zł, co oznacza spadek o 10,4%. Jeśli chodzi o unijne wydatki budżetu państwa, to tam procentowy spadek jest jeszcze wyraźniejszy, bo wynosi aż 50,8% – z 272 000 tys. zł do 134 000 tys. zł.

Zadawałam pytania w sprawie tego problemu na naszej ostatniej podkomisji, przypomnę – podkomisji do spraw ekonomiki edukacji. Niestet, odpowiedzi, które uzyskałam, nie rozwiały moich wątpliwości. Przeciwnie – mam wrażenie, że istnieje realne zagrożenie w zakresie wydatkowania tych środków do roku 2020, zwłaszcza że środki te uruchamiane są zwykle z dwu-, trzyletnim opóźnieniem.

Przypomnę, że już w sprawozdaniu budżetowym za ubiegły rok wskazywano na konieczność radykalnego przyspieszenia. Tego zupełnie w tym budżecie nie widać.

Podsumowując tę część pozwolę sobie zacytować opinię przedstawioną przez BAS: z uwagi na duże znaczenie nauki w procesach rozwojowych współczesnych gospodarek należy odnotować nieznaczne zwiększenie nakładów na naukę finansowanych z budżetu państwa przy jednoczesnym zmniejszeniu środków UE. Nadal jednak nakłady na te finansowane zarówno z budżetu państwa, jak i budżetu środków europejskich, w tym również w ramach innych części budżetowych, stanowią w Polsce zaledwie 0,43% PKB. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na malejące znaczenie Funduszu Nauki i Technologii Polskiej jako źródła finansowania nauki. Faktycznie również w tej pozycji odnotowujemy spadek z wielkości 70 000 tys. zł do 18 650 tys. zł, co stanowi różnicę w wysokości 73,4%.

Co jest jeszcze ważnego w propozycji tej ustawy? Otóż podczas ostatniego posiedzenia wielokrotnie podkreślaliście państwo, mówił też o tym minister Gowin, że nakłady na naukę to nie tylko nakłady budżetu państwa i uzyskane ze środków europejskich, ale również działania realizowane przez sektor prywatny w obszarze badań rozwojowych – Badania + Rozwój. W projekcie wskazuje się nawet wskaźnik na poziomie 56,1%, czyli wartość wydatków na Badania + Rozwój przedsiębiorstw w stosunku do całkowitych wydatków na Badania + Rozwój, którego osiągnięcie przez przedsiębiorstwa ma zagwarantować dojście do poziomu 1,7% nakładów na naukę w stosunku do PKB. Jednocześnie zwrócono uwagę, że MNiSW nie ma dostatecznych instrumentów, żeby zachęcać do takiego wydatkowania ze strony przedsiębiorstw. Część narzędzi zawartych w małej ustawie o innowacyjności (o części wspomina określony w PowerPoint plan Morawieckiego), jednak na razie rzeczywistość biznesowa w Polsce wygląda inaczej niż na slaj-

dach. Wiele mówi się o konieczności twórczego partnerstwa między nauką i biznesem, tymczasem tych samych przedsiębiorców planuje się obciążyć czterdziestopięcioprocentowym podatkiem handlowym uchwalonym niezgodnie z prawem UE. Planowany jest zakaz handlu w niedziele. Najpierw doprowadza się do zaszczucia określonej grupy społeczeństwa, do zepsucia klimatu inwestycyjnego w Polsce, do odpływu kilkudziesięciu miliardów złotych z polskiej giełdy, do obniżenia ratingu Polski i jej pozycji ekonomicznej w Europie a potem zakłada się, że przedsiębiorcy będą mieli czas, siłę i pieniądze, by zainwestować w naukę.

Wracając do tego wskaźnika 56,1 nakładów na Badania i Rozwój jako ryzyko – jest tam wyraźnie napisane: spadek ponoszonych wydatków na Badania + Rozwój przez sektor przedsiębiorstw. Niestety, wszystko wskazuje, że dokładnie tak będzie.

Szanowni państwo, gdy mówi się o szybkim marszu to ja patrzę, jakie są fakty nie obietnice. Nakłady na naukę niewiele różnią się od nakładów w poprzednich latach. Mam po prostu wrażenie, że panu ministrowi nauki nie starczyło sił, determinacji a może odwagi. Dlatego negatywnie oceniam ten budżet jako budżet stagnacji, a w najlepszym wypadku, mało ambitnej kontynuacji. Myślę, że to nie jest to, czego oczekuje polska nauka obecnie".

Ocena negatywna.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że jest wniosek: ocena negatywna. Będziemy nad nim głosować później, natomiast bardzo proszę panią minister o ustosunkowanie się w paru słowach.

Potem, pierwszy zgłosił się pan profesor, pan poseł Włodzimierz Nykiel. Przepraszam bardzo, jeszcze może poproszę o słowo panów profesorów a potem panią minister, żeby zachować pewien porządek. Pan profesor Aleksander Nawrat dołączył do nas, tak że bardzo proszę o głos z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Wicedyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Aleksander Nawrat:

Jesteśmy gotowi na odpowiedź na pytania państwa.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

A pan profesor Błocki ewentualnie?

Dyrektor Narodowego Centrum Nauki Zbigniew Błocki:

Jeśli można to powiem dwa słowa.

Akurat w przypadku NCN nasz budżet wyraźnie wzrasta w 2017 roku – dotacja celowa o 15%. Osobiście uważam, że to jest bardzo dobry kierunek docenienie tego sposobu finansowania nauki przez konkurencyjne projekty a także dotychczasowej działalności NCN.

Przy okazji chciałem też zwrócić uwagę, że w tym samym czasie jak dotacja celowa, czyli to, co NCN wydaje na granty, wzrasta o 15%, to dotacja podmiotowa wzrasta tylko o 3% i w dodatku w przyszłym roku wprowadzamy dodatkowy program tzw. małe granty, który będzie wymagał wyjątkowo dodatkowego wysiłku. Głównym problemem NCN w tej chwili są właśnie braki kadrowe, tzw. wzrost finansowania dotacji celowej zarówno w tym roku jak i w przyszłym nie jest do końca rekompensowany wzrostem dotacji podmiotowej a szczególnie, trzeba to powiedzieć, zatrudnieniem w tej instytucji. Jakoś sobie z tym radzimy, ale efekt jest też taki, że są różne, uważam – bardzo cenne inicjatywy, w szczególności międzynarodowe, które jesteśmy zmuszeni odłożyć na później z tego powodu.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję.

To ważna uwaga, w takim razie – pani minister a potem ciąg dalszy dyskusji.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Dziękuję bardzo.

Wysoka Komisjo, szanowny panie przewodniczący, oczywiście, chciałabym się odnieść w kilku słowach, jeśli chodzi o opinię, którą odczytała pani poseł – opinię pani poseł Schmidt.

Jeśli chodzi o same nakłady budżetowe na naukę to, tak jak słusznie zauważyła, mamy do czynienia ze wzrostem, natomiast mamy do czynienia – co jest bardzo cenne – ze wzrostem nie tylko w budżecie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ale łącznie we wszystkich budżetach.

Jeśli chodzi o wydatkowanie środków europejskich, to chcę podkreślić, że – oczywiście – w tym roku zaplanowano 1 347 000 tys. zł, natomiast bardzo proszę o zwrócenie uwagi na to, że jest to nowa perspektywa finansowa. Można powiedzieć, że środki, które w tej chwili są wydatkowane w mniejszej ilości dlatego, że jesteśmy dopiero na rozbiegu. Przypominam, że ta nowa perspektywa została wynegocjowana w 2015 roku, tak naprawdę ruszyła w 2016 roku, czyli jesteśmy z dużym opóźnieniem w nowej perspektywie, jeśli chodzi o środki europejskie. Stąd też to mniejsze wykorzystanie tych środków. Jest to sytuacja, z którą mieliśmy do czynienia również w poprzednich programach operacyjnych. Zawsze te środki, te programy, ruszały z pewnym opóźnieniem.

Jeśli chodzi o uwagę pani poseł sprawozdawcy o tym, że limit na współfinansowanie programów europejskich spadł o 58%, to tutaj jest chyba pewne nieporozumienie, dlatego że w tej nowej perspektywie zasady są inne. Te projekty są współfinansowane również ze środków przedsiębiorstw, natomiast nie ze środków budżetu państwa, tak jak było w poprzedniej perspektywie. Ten spadek wynika z tego, że – po prostu – zakończyła się ta stara perspektywa, to współfinansowanie po prostu wygasa, natomiast to nie oznacza jakiejś negatywnej tendencji, czy negatywnej rzeczy, dla nowej perspektywy budżetowej.

Jeszcze jedna rzecz, którą chcę podkreślić. W tym roku, by zamortyzować ten ubytek środków europejskich, czyli to jeszcze nie do końca rozpędzone funkcjonowanie nowej perspektywy, mamy dodatkowe środki z budżetu państwa w wysokości blisko 415 000 tys. zł. Jeśli chodzi o efekt dla polskich naukowców, dla projektów badawczych, to nie obawiałabym się tutaj negatywnego efektu, ponieważ jest to amortyzowane przez środki krajowe.

Jeśli chodzi o Fundusz Nauki i Technologii Polskiej to, oczywiście, w tym roku jest blisko 19 000 tys. zł, gdzie jest bardzo istotny spadek, ale z czego on wynika? Wynika z tego, że mamy ten fundusz z zaplanowanych przychodów z prywatyzacji. Jeżeli w tej chwili procesy prywatyzacyjne są, można powiedzieć, wygasające (czy praktycznie już nie występują nowe) to stąd te 2% z funduszu prywatyzacji i jest to niewielka kwota. Chcę podkreślić, że te wydatki są zabezpieczone. Narodowy Program Rozwoju Humanistyki są to wydatki zabezpieczone z innych środków budżetowych, zatem – jeśli chodzi o niższe wpływy z prywatyzacji i niższy Fundusz Nauki i Technologii Polskiej – to jest on rekompensowany przez inne środki budżetowe, więc tutaj też bym nie widziała tych negatywnych rzeczy.

Pomijając całe tło makro, które zostało przedstawione przez panią poseł, chcę powiedzieć o tym, że nakłady na naukę i nakłady na Badania i Rozwój to nie jest to samo. Jeśli powiemy, że chcemy mieć 1,7 nakładów na naukę to, oczywiście, wymaga to gigantycznego wysiłku. Proszę pamiętać o tym, że w tej chwili mała ustawa o innowacyjności wprowadza nowe zachęty dla przedsiębiorców, żeby ponosili wydatki na B+R. Spodziewamy się tutaj, że środki budżetowe wydawane na naukę plus to, co będą ponosili przedsiębiorcy, da nam łączny efekt B+R, natomiast nie tylko z części 28, z tej części budżetowej. Tego nie możemy oczekiwać.

Oczywiście, chętnie odpowiem na wszelkie pytania szczegółowe, jeśli się tutaj pojawią.

Jeśli chodzi o NCN to, moim zdaniem, jest to bardzo dobry przykład, gdzie mamy dodatkowe środki na nowe projekty. Tutaj nie przesądzam, że małe granty będą w NCN, panie dyrektorze. Chcę powiedzieć, że dodatkowe środki w budżecie, które otrzymało NCN, plus ewentualne zasilenie kadrowe w moim przekonaniu da bardzo dobry efekt.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan poseł Włodzimierz Nykiel. Bardzo proszę, panie profesorze.

Poseł Włodzimierz Nykiel (PO):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, myślę, że – jako punkt wyjścia naszej dyskusji – powinniśmy potraktować twierdzenie, któremu nikt nie jest w stanie zaprzeczyć, że wydatki na naukę to, po prostu, wydatki na rzecz rozwoju Polski. Co więcej, to jest warunek rozwoju Polski.

Jeśli chodzi o diagnozę to zarzuca się naszej nauce, że za mało powstaje patentów, że w nauce światowej mamy mało znaczących publikacji, że za niska jest pozycja poszczególnych gałęzi naszej nauki. Jeżeli porównamy nakłady, jakie u nas występują (tak niskie) do efektów, to okazuje się, że efektywność wydanych złotówek w Polsce jest bardzo wysoka, tylko tych złotówek jest bardzo mało. Przypominam sobie jedną z takich liczb odnoszącą się do Europy. Szacuje się, że nasza nauka jest na 6. pozycji w Europie a nasze nakłady na 20., więc chyba co do efektywności to nie jest źle, tylko tych nakładów jest za mało.

Mówi się o tym, że jest za niska innowacyjność naszej gospodarki. Dlatego wysoko oceniliśmy ostatnie propozycje, które przeobraziły się w akt prawny, powstały w MNiSW a zatem, po prostu, tych nakładów jest u nas ewidentnie za mało. Jeżeli porównujemy to do ubiegłego roku to widzimy jakiś wzrost, ale nakłady u nas powinniśmy porównywać do nakładów w innych państwach, jeżeli chcemy z nimi konkurować. Powinniśmy mieć – i to jest pytanie do pani minister – koncepcję wzrostu ilości nakładów w poszczególnych latach, mieć wizję, do której będziemy dążyli. Pytanie brzmi: czy taką wizję ma ministerstwo?

Chciałbym także przypomnieć, że (nie tylko na tej sali, było to w budynku G) było spotkanie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży i komisji finansów, w którym uczestniczył pan minister Gowin. Uczestniczyli przedstawiciele PAN, rektorzy wyższych uczelni, przedstawiciele instytutów i wszyscy zgodzili się z tym, że powinniśmy zmierzać w kierunku nakładów zarówno na naukę, jak i szkolnictwo wyższe. Powstała nawet taka deklaracja, z którą właściwie wszyscy się zgodzili. Myślę, że to jest rzecz niezwykle ważna.

Teraz jest jeszcze następna sprawa. Jesteśmy we wczesnej fazie prac nad budżetem w parlamencie. Myślę, że jeszcze teraz należy zabiegać o wzrost wydatków, czyli w toku prac nad obecnym budżetem. Czy ministerstwo przewiduje jakieś działania w tym kierunku i czy będzie sojusznikiem tych, którzy będą opowiadali się za poprawą sytuacji nauki w toku prac nad budżetem?

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan poseł Lech Sprawka.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, pani minister, Wysoka Komisjo, jako przewodniczący podkomisji nie ukrywam, że trochę ze zdziwieniem odbieram ton koreferatu, który znacznie kontrastuje z tonem dyskusji na temat części 28 podczas posiedzenia podkomisji. Jestem tym trochę zdziwiony, ale – być może – łatwiej wyostrzyć język wtedy, kiedy nie ma bezpośredniej interakcji z osobami, których te uwagi dotyczą.

To zdziwienie jest tym większe (szczególnie, jeśli chodzi o kwestie zarzutu dotyczące środków unijnych) dlatego, że wtedy pani poseł w miarę precyzyjnie otrzymała wyjaśnienie co do przyczyn takiego a nie innego stanu zaawansowania wydatkowania środków unijnych, również na zasadzie skali porównawczej do poprzedniej perspektywy, ale także tej zmienionej trochę specyfiki sposobu wydatkowania tych środków.

Jeżeli mówimy o części koreferatu dotyczącej wysokości nakładów to również na posiedzeniu podkomisji był przedstawiany wręcz rodzaj pewnej mapy drogowej dochodzenia do tych wskaźników, o których mowa. Z koreferatu wynika taki bardzo resortowy punkt widzenia, Polski resortowej, a więc ograniczenia się głównie do tego, co jest w części 28 nawet bez próby weryfikowania i uwzględniania specyfiki środków unijnych.

Pragnę zwrócić uwagę, że to nie jest tak, że następnego dnia po wejściu w życie ustawy o innowacyjności są natychmiastowe wyniki. Odrobina cierpliwości. Oczywiście,

chyba na sali nie ma nikogo, kto nie dopingowałby i nie życzył nauce wyższych nakładów, ale w tym wszystkim trzeba zachować pewien emocjonalny umiar.

Dlatego absolutnie nie mogę zgodzić się z konkluzją koreferatu i zgłaszam wniosek przeciwny.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Pani poseł Joanna Fabisiak, proszę bardzo.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Panie przewodniczący, dziękuję.

Oczywiście, nikt nie kwestionuje potrzeby, możliwości i rozpędzenia całego problemu dzięki środkom unijnym, ale to zawsze jest warunkowe.

Odniosę się do dwóch kwestii dotyczących innowacyjności niezależnych od środków unijnych. To jest Fundusz Nauki i Technologii Polskiej, który znów jest zależny od prywatyzacji, tak że nie są to środki, o których wiemy, że będą, tylko prognozujemy, że może będą.

Sprawa druga i to jest pytanie do pani minister. Pani minister, mówiła pani o zachętach dla przedsiębiorców, co powinno spowodować, że będą zainteresowani współfinansowaniem (nazwę to najogólniej, najszerzej) procesów komercjalizacyjnych. Jeśli nie ma pieniędzy, aby wesprzeć to zainteresowanie, natomiast są tylko oczekiwania od drugiej strony, od partnera, to wydaje się, że to jest mało realne.

Weźmy jakiś pierwszy z brzegu przykład, niech będzie z dziedziny medycyny. Są badania podstawowe, potem jest wdrożenie, konieczna jest weryfikacja wyników. Weryfikacja, czyli badania na zwierzętach, potem badania na ludziach. To są potężne pieniądze. Słysząc bardzo wiele wypowiedzi pani premier i wielu przedstawicieli strony rządowej zajmujących się nauką, słysząc bardzo wiele o środkach, które będą, które znajdą się w budżecie właśnie na wsparcie innowacyjności choćby z tej dziedziny, osobiście tego oczekiwałam. W tej chwili nie znajdujemy tych środków ani wprost, ani nawet prognostycznie. Tak jak mówię, może one się pojawią, może nie.

W którym miejscu budżetu znajdujemy odpowiedź na te deklaracje, które są powszechne, że (nazwę to już hasłowo) innowacyjność będzie motorem rozwoju? To jest wspaniałe hasło i myślę, że pod nim podpisujemy się absolutnie wszyscy, ale – gdzie są konkrety, konkrety budżetowe, które dałyby nam podstawę do optymistycznego myślenia?

Nie znajdujemy tego w budżecie, potwierdza to także referat. Tutaj nie mogę się zgodzić z panem posłem Sprawką, że są podstawy do optymizmu.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca Lubnauer, proszę bardzo.

Poseł Katarzyna Lubnauer (N):

Po pierwsze, chciałabym zwrócić uwagę panu posłowi Sprawce, że nieelegancka była jego sugestia dotycząca tego, że odwaga referatu (jak to pan określił) Joanny Schmidt wynikała z jej nieobecności. Jest nieobecna z przyczyn losowych, jest – po prostu – chora najzwyczajniej w świecie, natomiast koreferat powstał wcześniej, kiedy jeszcze miała zamiar być dzisiaj obecna i odczytać go samodzielnie.

Po drugie – ona mi trochę relacjonowała posiedzenie i twierdzi, że praktycznie nie było pytań. Oprócz jej pytań zainteresowanie tym tematem było ograniczone. Z tego, co usłyszała, dokładnie taki obraz, jak przedstawiła, wynikał z rozmowy komisji.

Kolejna kwestia. Oprócz niej nie było nikogo, kto by się zgłosił do napisania referatu. Oprócz niej jakoś nikt nie wyrażał chęci do tego, żeby zabrać głos i w imieniu podkomisji do spraw ekonomiki edukacji wypowiedzieć się w kwestii budżetu w części 28.

Tyle tytułem odpowiedzi dla pana posła Sprawki.

Jeśli chodzi o kwestie merytoryczne to, proszę państwa, nie na darmo niedawno przyjmowaliśmy uchwałę, rozmawialiśmy ze środowiskiem mówiąc o tym, że wydatki na naukę są w Polsce kompromitująco niskie. Oczywiście, można powiedzieć, krzyczeć: osiem lat, zgadzam się, zaniechania poprzedniego rządu też mają znaczenie. Jeżeli nato-

miast mówi się o tym, że będziemy dochodzić do celowego kierunku, jakim jest 1,72 (a mamy obniżkę bodajże z 0,44 na 0,43) to trudno się oprzeć wrażeniu, że nawet jakbyśmy najszybciej szli, to jeżeli idziemy w tym kierunku, to nie dojdziemy do 1,72.

Po prostu, ten marsz jest w złym kierunku najzwyczajniej w świecie. Jest liczenie na to, że przedsiębiorcy zapchają całą dziurę w kwestii finansowania nauki w momencie, w którym tak naprawdę nie mamy realnych mechanizmów tego, żeby była dobra współpraca między przedsiębiorstwami a nauką, w momencie, w którym dopiero przyjęliśmy uchwałę o innowacyjności, która nie zadziała od razu i w momencie, w którym od dłuższego czasu jest problem, żeby wydatkowanie np. środków z NCBiR dotyczące innowacyjności było wydawane w sposób skuteczny, żeby potem przenosiło się to na zastosowanie tego w technologiach.

Trudno oprzeć się wrażeniu, że ten budżet, rzeczywiście, w żaden sposób nie jest budżetem rozwoju, tylko jest budżetem stagnacji i to dokładnie jest w tej opinii. Mamy budżet na naukę, który nie spowoduje jakiegokolwiek wzrostu. Rzeczywiście, słusznie tutaj powiedział pan profesor Nykiel, że mamy zaskakująco dobrą naukę biorąc pod uwagę nakłady, jakie są na nią przeznaczane w wielu ostatnich latach. Często mamy czternaste, piętnaste miejsce na świecie w wielu dziedzinach w momencie, w którym nakłady mamy tak naprawdę na szarym końcu, ale najwyższy czas to zmienić. Jeżeli, rzeczywiście, ma być zrealizowany plan Morawieckiego (a rozumiem, że rządząca większość ma taki ambitny plan, żeby został zrealizowany) to nie zrobimy tego bez współpracy nauki i biznesu, ponieważ nie zrobimy tego w oparciu o stare technologie a nowe technologie wymagają zaangażowania nauki. Ten budżet wskazuje na to, że plan Morawieckiego, tak naprawdę, jest – rzeczywiście – pokazem slajdów.

Dziękuję państwu.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Jeszcze pan poseł Sprawka, w takim razie – bardzo proszę, *ad vocem*.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, muszę się odnieść do wypowiedzi pani poseł Lubnauer.

Po pierwsze – nie wnikałem w przyczyny nieobecności pani poseł Schmidt, po drugie – to pani podjęła próbę oceny aktywności innych posłów podczas posiedzenia podkomisji.

Pragnę uprzejmie pani wyjaśnić, że posiedzenie podkomisji przebiegało w takiej oto formule: posłowie, którzy mają wątpliwości bądź niejasności (ponieważ otrzymaliśmy bardzo obszerne materiały dotyczące części 28 – Nauka), po prostu, zgłaszają te pytania i wątpliwości. I chcę poinformować panią poseł, że pani poseł Schmidt również przyjęła tę formułę, zadała dwa pytania, poprosiła o wyjaśnienia. Natomiast, ponieważ pozostali posłowie, którzy brali udział w tej podkomisji, po analizie materiałów, które otrzymali, takich pytań nie mieli i dlatego ich nie zadawali. Dlatego też pani oceny aktywności posłów na posiedzeniu podkomisji naprawdę są bardzo trafione albo relacja pani poseł Schmidt była bardzo subiektywna.

Na zakończeniu – nawiązałem do tonu koreferatu, może rzeczywiście w trochę wyostrzonej formule, dlatego że jeżeli w koreferacie pojawiają się słowa „szczucie" i im podobne to naprawdę, powiem szczerze – jestem dziewiąty rok posłem i jeszcze nie spotkałem się z takim koreferatem, z takim słownictwem.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Nie ma pani Anny Schmidt, więc wolałbym, żebyśmy się powstrzymywali od zbyt ostrych polemik, ponieważ nie może na to odpowiedzieć.

Rozumiem, że zgłaszali się goście. Bardzo proszę o zwięzłe wypowiedzi.

Bardzo proszę – pierwsze zgłoszenie i proszę o przedstawienie się.

Przedstawiciel Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk Marian Srebrny:

Nazywam się Marian Srebrny, jestem przedstawicielem Solidarności Instytutu Podstaw Informatyki PAN. Wydaje mi się, że jestem w stanie wnieść do tych obrad punkt widzenia naukowca.

Mówiąc, w największym skrócie, sytuacja w instytutach PAN jest mniej więcej taka, że nauka się zwija. W moim instytucie (zaznaczam jeszcze raz, to jest instytut informatyczny) po raz trzeci od 25 lat przechodzimy solidną redukcję zatrudnienia. Można powiedzieć, że pierwsza redukcja w 1991 roku była jako tako uzasadniona, ale teraz to już jest zwalnianie z pracy albo wysyłanie na urlopy bezpłatne ludzi, którzy są naprawdę dobrymi albo bardzo dobrymi naukowcami, niektórzy są nawet wybitnymi naukowcami. Jedna czwarta pracowników w ciągu ostatniego roku została wysłana na urlopy bezpłatne, ponieważ instytut nie ma pieniędzy na działalność statutową, żeby wypłacać tylu pracownikom. W sumie zatrudniamy bardzo niewielu pracowników. Profesor zwyczajny czy profesor nadzwyczajny w instytucie PAN zarabia netto 2600 zł, jeszcze raz powtarzam: 2600 zł netto, na rękę.

Niedawno miałem przyjemność rozmawiać z pewnym dyrektorem departamentu w ministerstwie pracy, który na taką informację zareagował mniej więcej tak: no tak, ale to zostało skalkulowane, panie profesorze, w taki sposób, że zostało wzięte pod uwagę to, że pan może dorabiać. Owszem, to prawda. Ja mogę dorabiać, mogę sprzedawać różne rzeczy, które zrobiłem do tej pory. Pracownicy w moim instytucie mogą sprzedawać nawet pietruszkę na rogu ulicy, ale – na pewno – nie będzie to ani wkład w badania naukowe, ani nie będzie to wkład w rozwój nauki polskiej. To jest jakby opis tego, co jest w praktyce.

Odnosząc się do cyfr w budżecie, które przeczytaliśmy z dużym zainteresowaniem, wydaje się, o czym już była mowa na posiedzeniach podkomisji, że istotne jest oddzielenie nakładów z funduszy europejskich od nakładów z funduszy budżetu państwa. Po oddzieleniu na rok 2016 w budżecie było i jest 0,29% PKB. To jest najniżej od wielu lat, od 40 lat. W nowym projekcie budżetu na 2017 mamy, proszę państwa, gigantyczny wzrost, mianowicie o 5, na trzecim miejscu po przecinku, czyli mamy teraz 0,295%. Można powiedzieć, że to w ogóle się nie liczy. Praktycznie rzecz biorąc nie ma to żadnego znaczenia, wobec tego ta efektywność nauki, o której mówił tutaj pan profesor Nykiel, będzie spadała w dalszym ciągu. Ja co do tego nie mam cienia wątpliwości.

Jeśli chodzi o liczby, które przytoczył pan profesor Nykiel to jeszcze raz chcę przypomnieć, że w ciągu ośmiu ostatnich lat straciliśmy miejsce chyba w czwartej setce, jeśli dobrze pamiętam, uniwersytetów, teraz jesteśmy w piątej. Chcę jeszcze powiedzieć, że dodatkowo straciliśmy również bardzo istotne miejsce w pewnym rankingu instytucji naukowych, w którym instytuty naukowe PAN są traktowane jako jeden uniwersytet, jako jedna instytucja – w 2009 roku byliśmy tam, proszę państwa, na 66. Miejscu (jeszcze raz powtarzam: na 66. Miejscu). Co roku spadaliśmy średnio mniej więcej o dziesięć miejsc. W 2015 roku (to jest ostatni ranking, który był przeprowadzony i opublikowany) jesteśmy na 106. miejscu, czy nawet 116, przepraszam. Krótko mówiąc – efektywność nakładów na naukę przekłada się na to, że badania naukowe w Polsce są likwidowane albo zmniejszane.

Podsumowując chcę powiedzieć, że przynajmniej z tej perspektywy, którą ja jestem w stanie ogarnąć, nie ma szans na to, żeby rozwój czy dobra zmiana w nauce została zauważona w tym budżecie. Po prostu, dobrej zmiany w nauce nie widać. Co więcej, wydaje się, że to jest taki plan na rozwój, czy też może na innowacje, bez badań naukowych. To, niestety, na zbyt długo – moim zdaniem – nie wystarczy.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę – następny głos.

Wiceprezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego Stanisław Różycki:

Stanisław Różycki, reprezentuję Radę Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP.

Niestety, muszę przyłączyć się i powtórzyć wiele słów, które tutaj padły, dlatego powiem krótko. Zacznę od tego, że miałem przyjemność wysłuchać wystąpienia pana ministra Gowina niecały tydzień temu na posiedzeniu Rady Dialogu Społecznego, w którym mówił o planowanej reformie szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Zaczął od tego, że nie ma mowy o rozwoju nauki, jeżeli budżet państwa nie finansuje nauki przynajmniej w 1% PKB. Tutaj już wielokrotnie była mowa o tym, że spadek udziału finansowania nauki w PKB wskazuje na to, że przynajmniej przejściowo mamy do czynienia z oddaleniem się perspektywy 1% PKB z budżetu państwa.

Jako ZNP z ubolewaniem przyjęliśmy ten stan rzeczy.

Już nie przedłużając chcę jeszcze poruszyć tylko jedną kwestię, mianowicie to, że oprócz pieniędzy, które są przeznaczone na granty, instytutom naukowym potrzebne są pieniądze, które kiedyś nazywano pieniędzmi na badania statutowe, czyli – po prostu – na utrzymanie instytutów naukowych, bo w przeciwnym wypadku będziemy mieli do czynienia z tym, o czym mówił kolega Srebrny, tzn. że naukowcy będą sprzedawać pietruszkę.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę panią.

Zastępca przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ Solidarność Maria Sapor:

Maria Sapor, Krajowa Sekcja Nauki.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo. Krajowa Sekcja Nauki również zwróciła uwagę na to, że nakłady na naukę i szkolnictwo wyższe są najniższe od prawie 25-30 lat. Jednak rozumiemy wszystkie uwarunkowania, które są związane z konstrukcją tegorocznego budżetu. W zasadzie mój głos jest tutaj głosem poparcia dla tych moich przedmówców, którzy uważają (bo tak samo uważa Krajowa Sekcja Nauki), że potrzebne jest opracowanie długofalowej strategii wzrostu nakładów na naukę, ale z budżetu państwa – nie tych pozabudżetowych, tylko z budżetu państwa. Nie będzie rozwoju gospodarczego Polski, jeżeli w najbliższych latach wzrost nakładów nie będzie znaczący.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo.

Przewodniczący Komisji Kształcenia Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich Jan Łaszczyk:

Nazywam się Jan Łaszczyk, reprezentuję Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Po części chciałbym kontynuować wątek, który podjął wcześniej pan profesor Włodzimierz Nykiel. Uznaję, iż Komisja, jej obrady i to, co tutaj zostanie podjęte, jest jakimś ważnym elementem kształtowania polityki naukowej. Dlatego wydaje mi się, że powinniśmy wspólnie myśleć o tym, w którą stronę prowadzić rozwiązania, które będą sprzyjać rozwojowi nauki.

Chciałbym wyraźnie powiedzieć, że Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wielokrotnie deklarowała i wspierała na miarę swoich możliwości i warunków ministra, premiera Gowina, który wielokrotnie uczestniczył w naszych spotkaniach i byliśmy wyraźnie współbrzmiący, jeśli chodzi o pozyskiwanie większych środków na badania naukowe, czy też szerzej, jak słusznie powiedziała pani minister, na naukę.

Rozumiem, że ministerstwo nie jest omnipotentne w tej sprawie. Dysponuje takimi środkami, jakie ostatecznie zostaną wypracowane czy też wydzielone, ale jednak chcę się przyłączyć do tych głosów, które uznają, iż ten podział nie jest korzystny dla nauki. Wydaje się, że przedstawiony projekt budżetu opiera się na takim oczekiwaniu, wedle którego najpierw będą innowacje, najpierw pójdą wynalazki, najpierw będzie postęp

naukowo-techniczny a potem będą z tego profity i można będzie podnieść nakłady na naukę. Myślę, że jest odwrotnie, tak nie będzie. Ze znanych mi opracowań wynika, że jeśli poziom nakładów na naukę nie przekroczy punktu, takiego punktu zwrotnego (i on jest daleko wyższy niż 0,4%) to te pieniądze są zwyczajnie zmarnotrawione, więc zróbmy wszystko, żeby te pieniądze nie były marnotrawione.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze są głosy?

Panie profesorze, bardzo proszę i zamykam dyskusję.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Paweł Rowiński, jestem wiceprezesem PAN.

Chciałem się odnieść do dwóch spraw, jednej strategicznej. Przysłuchuję się dyskusji na temat budżetu nauki od kilku lat i mam wrażenie, że zawsze ta dyskusja przebiega tak samo. Zawsze jest tak, że dyskutujemy o podniesieniu pewnej kwoty, która jest przydzielana nauce, natomiast ta liczba 0,4 funkcjonuje naprawdę już od wielu lat i wygląda to na taką niepisaną umowę, że to jest ten budżet, który się nauce należy.

Oczywiście, w ten sposób w nauce zasadniczych zmian i zmiany, jeśli chodzi o poziom, nie osiągniemy i tu się zgadzam, że musimy przekroczyć pewien pułap, np. 1%, żeby mówić o jakimś zasadniczym zastrzyku.

Chciałem się też odnieść do drugiej sprawy, ponieważ na posiedzeniu podkomisji padły wątpliwości odnośnie do zarobków w instytutach PAN. Są wokół tego różne prawdy i półprawdy, więc ja podam państwu liczby. To jest bardzo duża rozpiętość w zależności od instytutu. Rzeczywiście, są takie instytuty, które radzą sobie kiepsko. Mam przed sobą tabelę i np. w Instytucie Historii i Nauki zarobki są na poziomie 3300 zł (to są średnie zarobki instytutowe), ale są również takie instytuty, w których te zarobki są na poziomie blisko 11 tys. zł średnio. To bardzo zależy od pewnej sprawności organizacyjnej instytutu, od zdobywania projektów zewnętrznych, od funkcjonowania na rynku, także na rynku naukowym.

To, oczywiście, nie zmienia mojego zdania, że te dotacje statutowe i zastrzyk finansowy powinien być na zupełnie innym poziomie, tylko nie w obrębie tego budżetu, o którym mówimy. Chyba w ogóle powinna być zmieniona strategia państwa, jeśli chodzi o przydziały pieniędzy nauce, bo – rzeczywiście – w tych krajach, w których nastąpił jakiś radykalny rozwój, zwykle nauka była na początku.

I to jedyna uwaga.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo i ostatni głos, bardzo proszę pana.

Przewodniczący Krajowej Reprezentacji Doktorantów Michał Gajda:

Dziękuję.

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, szanowna pani minister – Michał Gajda, przewodniczący Krajowej Reprezentacji Doktorantów.

Najpierw najważniejsza rzecz, czyli odnośnie do wzrostu nakładów na naukę. Jak najbardziej wspieramy tutaj wszelkie działania, ponieważ to dla nas też jest przyszłość. Już nieraz była poruszana kwestia młodych ludzi, którzy po studiach czy po doktoracie zyskując świetne wykształcenie, tak naprawdę – przebojem, wdzierają się do nauki, ale nie naszej polskiej, tylko światowej, bo tam mają warunki na to, żeby prowadzić badania, żeby mieć środki na to. Tam też mają warunki do wdrożeń i do robienia *start-upów*. Miejmy nadzieję, że tutaj zmiany trochę przyspieszą te działania w Polsce.

Pozwolę sobie na dwa słowa odnośnie do drobnej sprawy, którą pewnie nie zawracałbym głowy wszystkim posłom. Chodzi o finansowanie Krajowej Reprezentacji Doktorantów. Kolejny rok mówimy w zasadzie o tym samym poziomie, gdzie w pozycji 8395 mamy dotację dla Parlamentu Studentów i dla Krajowej Reprezentacji Doktorantów. Obecnie rozdźwięk między tymi dwoma organizacjami jest taki: niecałe 46% środków, które ma parlament, ma Krajowa Reprezentacja Doktorantów. Oczywiście, reprezen-

tują większy obszar, natomiast uważamy, że uzasadniony rozdźwięk to jest około 30% poziomu dotacji, ponieważ mamy takie same zadania. Mówimy o 240 tys. zł, z czego połowa schodzi nam na biuro i na kwestie administracyjne. Druga połowa jest w pełni zagospodarowana przez działania.

Obawiam się, że jeżeli nie będzie tutaj żadnego wzrostu to nie będziemy w stanie w sposób efektywny wypowiadać się w kwestiach doktoranckich w dobie choćby idącej ustawy 2.0, gdzie wydaje mi się, że głos środowiska doktoranckiego jest słyszalny. Obecnie funkcjonujemy tylko i wyłącznie dzięki wsparciu rektorów i ośrodków akademickich, ponieważ posiedzenia zarządu oraz zjazdy odbywały się ze wsparciem w dużej mierze tych ośrodków. Do budżetu, który mamy, ponad połowę środków dokładają uczelnie bądź ośrodki goszczące posiedzenia zarządu Krajowej Reprezentacji Doktorantów, gdzie doktoranci mają okazję przyjść i powiedzieć o swoich problemach.

Przy obecnym poziomie funkcjonowania można postawić tezę, że nie jest wypełniany art. 209 ust. 6 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, który mówi o zapewnieniu przez ministra do spraw szkolnictwa wyższego środków niezbędnych do funkcjonowania Krajowej Reprezentacji Doktorantów. Tak jak powiedziałem, my funkcjonujemy tylko i wyłącznie dzięki wsparciu ośrodków, uczelni i dzięki pozyskiwaniu środków. To, co jest dla nas niezbędne, to jest około 60 tys. zł, aby samodzielnie przeprowadzać zjazd i posiedzenia zarządu.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę panią minister o ustosunkowanie się do głosów i odpowiedzi na pytania a potem – głosujemy.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Dziękuję bardzo.

Szanowni państwo, bardzo dziękuję za wszystkie uwagi. Sama mogę powiedzieć, że jestem pracownikiem naukowym od blisko dwudziestu lat, więc wszystkie bolączki związane z finansowaniem nauki są mi bardzo dobrze znane. Niemniej jednak chcę powiedzieć (i to jest uwaga generalna), że – jeżeli mówimy o wzroście nakładów na naukę – to, oczywiście, jest to konieczne w kwestii wieloletniej, natomiast nie jesteśmy w stanie w ciągu jednego roku dojść do 1,7 B+R – to, co jest zaplanowane jako cel strategiczny.

Chcę tylko przypomnieć, że jeśli chodzi o B+R to ,według ostatnich statystyk, które posiadamy z 2014 roku (bo takie są dostępne oficjalnie) jest to 0,94% PKB. Oczywiście, mogłoby być lepiej, ale też nie uderzałabym w taki bardzo tragiczny ton. Przypominam, że 0,94 to jest poziom 2014, natomiast 2007 – 0,54, czyli w ciągu siedmiu lat dojście do niecałego 1%. Jeżeli jest to możliwe przy, jak tutaj ocenił jeden z posłów, takim stagnacyjnym tempie w ostatnich latach, to też mierzyłabym to właściwą miarą.

Jeśli chodzi o wsparcie państwa w zakresie wzrostu nakładów na naukę to, oczywiście, jesteśmy na to otwarci, natomiast przypominam, że budżet jest pewnym konsensusem i Rada Ministrów podejmuje taki konsensus rozpatrując wszystkie wpływy i wydatki w kolejnym roku budżetowym. Jeśli są takie inicjatywy, jak powiedział pan poseł Nykiel, które będą prowadziły do tego, że wzrost nakładów na naukę będzie możliwy to pytanie o to, czy jesteśmy sojusznikiem, chyba było pytaniem retorycznym, prawda? Chyba pan premier Gowin wielokrotnie to podkreślał w tej Komisji. Rozumiem, że tutaj jesteśmy zgodni.

Finansowanie nauki a działania, które podejmujemy. Ja bym się nie zgodziła z tym, że brakuje tutaj zachęt. Mała ustawa o innowacyjności to jest świeża rzecz. Oczywiście, ona nie przyniesie efektów od razu w następnym miesiącu czy półroczu. To jest rzecz zupełnie naturalna, natomiast chcę też przypomnieć, że w znacznej liczbie państw wysoko rozwiniętych nakłady na B+R to jednak nie są nakłady z budżetu państwa, ale w znacznej mierze są to nakłady współfinansowane przez przedsiębiorców i przez przemysł. Oczywiście, nie bez znaczenia są nakłady budżetowe, ale chcę podkreślić, że jednak idziemy w kierunku pobudzania tego wydatkowania również po stronie przedsiębiorców.

Tu chcę nawiązać do środków europejskich. Ja bym się nie zgodziła z tym, że środki europejskie są mniej ważne w porównaniu do budżetu krajowego. One są niezwykle ważne, ponieważ w tej perspektywie budżetowej właśnie jest ta współpraca z biznesem, czyli tam jest projekt, gdzie jest on współfinansowany przez partnerów biznesowych, czyli nie przez budżet państwa, tylko właśnie przez biznes. Zachęcamy przedsiębiorców do tego, żeby (mówiąc kolokwialnie) wkładali też swoje pieniądze w relacji do pieniędzy grantowych.

Kolejna rzecz, jeśli chodzi o granty i wsparcie badań, o których tutaj była mowa – innowacyjność. Oczywiście, innowacyjności nie da się nakazać ustawą. To, po prostu, po określonym czasie musi przyjść do przedsiębiorców czy do naukowców. Chcę powiedzieć, że NCBiR to jest agencja, która ma bardzo dużo projektów, które właśnie wspierają tego typu działania innowacyjne.

Jeśli pan przewodniczący pozwoli to będę prosiła pana dyrektora Nawrata, żeby też zabrał głos w tej kwestii.

Nie chcę nadużywać czasu szanownych państwa, niemniej jednak jeżeli ktoś wejdzie na stronę internetową, to zobaczy, jakie są środki chociażby na konkursy związane z innowacyjnością. To jest 250 000 tys. zł. Środki grantowe, finansowanie grantowe jest niezwykle ważne i m.in. zmiany w szkolnictwie i nauce polegają na tym, że zachęcamy też do korzystania ze środków grantowych i współfinansowania przez przedsiębiorców.

Chciałabym generalnie odnieść się do uwagi Krajowej Reprezentacji Doktorantów. Po pierwsze – to jest część 38, nie 28. Odnosiłam się do części 28, ale – jeśli pan przewodniczący pozwoli – to mogę powiedzieć, że w części 38 nakłady są waloryzowane wskaźnikiem inflacyjnym, czyli 1,3 w tym roku i tutaj nie widzę uzasadnienia, żeby dla samorządu doktorantów ta waloryzacja była większa niż dla samorządu studentów. Poza tym też chciałabym mierzyć właściwą miarą. Liczba studentów i liczba doktorantów są zupełnie różne. W związku z tym nie widzę tutaj tego typu uzasadnienia.

Jeśli chodzi o PAN to rozumiem, że pan prezes, pan profesor Rowiński odniósł się do tych uwag, więc nie chciałabym już tego kontynuować.

Jeśli pan przewodniczący pozwoli, to prosiłabym, żeby wypowiedział się pan profesor Nawrat z NCBiR.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Pan profesor Nawrat miał szansę mówić wcześniej, ale nie skorzystał.

Bardzo proszę, panie profesorze.

Wicedyrektor NCBiR Aleksander Nawrat:

Szanowni państwo, chciałbym odpowiedzieć na jedno pytanie (było pytanie dotyczące tego, ile z dotacji celowej jest przeznaczane na innowacyjne projekty).

Generalnie na innowacyjne projekty przeznaczamy całą dotację celową, czyli 971 000 tys. zł. W tej dotacji celowej są takie programy jak: STRATEGMED, BIOSTRATEG, TECHMATSTRATEG i one obejmują mniej więcej około 400 000 tys. zł. Na samą innowacyjność w medycynie przeznaczamy około 280 000 tys. zł w planie na rok 2017. To są dwa programy – jeden strategiczny: STRATEGMED a drugi to INNOMED.

W ramach aktywowania i realizowania dalszych badań z zakresu medycyny mamy możliwość w nowej perspektywie uaktywnienia dalszej części programu INNOMED w ramach środków z PO Inteligentny Rozwój.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Mamy wniosek o negatywne zaopiniowanie projektu budżetu w zakresie części 28 – Nauka oraz planów finansowych NCBiR, NCN, Funduszu Nauki i Technologii Polskiej. Poddajemy ten wniosek pod głosowanie.

Kto jest za przyjęciem negatywnej opinii dla części 28?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o wyniki.

Sekretarz Komisji Mariusz Pawełczyk:

7 głosów za, 12 – przeciw, 2 wstrzymujące się.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Wniosek o negatywne zaopiniowanie został odrzucony, za chwilę będziemy głosowali pozytywną stronę. Chciałem tylko dodać, że na komisji finansów na pewno złożymy wnioski zmieniające nieco pozytywnie ten budżet.

Kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem części 28?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o wynik.

Sekretarz Komisji Mariusz Pawełczyk:

13 głosów za, 7 – przeciw, 2 wstrzymujące się.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuje bardzo.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek o pozytywne zaopiniowanie budżetu w części 28 – Nauka oraz pozostałych, których już nie będę wymieniał.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 18.

Pani minister, ponownie oddaję pani głos, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Bardzo dziękuję.

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o część 38 – Szkolnictwo wyższe, to dochody w dziale 803 w projekcie ustawy budżetowej zaplanowano w kwocie 8704 tys. zł – głównie w części 38 z tytułu wpływów ze środków dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości a także opłat pobieranych za przeprowadzenie egzaminów, wydawanie poświadczeń znajomości języka polskiego, opłat za wpisy, wyciągi etc.

Wydatki na rok 2017 w zakresie działu 803 – Szkolnictwo wyższe zaplanowano w dziewięciu częściach budżetowych w łącznej kwocie 15 959 663 tys. zł, z tego ze środków budżetu państwa 15 617 830 tys. zł i z budżetu środków europejskich – 341 833 tys. zł. W relacji do ustawy budżetowej na rok 2016 wydatki te wzrastają nominalnie o 1,2%. Udział wydatków w relacji do wartości PKB prognozowany na przyszły rok kształtuje się na poziomie 0,82%.

Planowane wydatki ujęto po pierwsze – głównie w budżecie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w części 38 w rozdziale 803, to jest 12 945 238 tys. zł. To jest ponad 81% ogółu wydatków w tym dziale. Po drugie – w ośmiu dalszych częściach budżetowych. To jest łącznie 3 014 425 tys. zł.

Ponadto w projekcie ustawy budżetowej w ramach części 83 – rezerwy celowe zaplanowano rezerwę celową w poz. 18 – środki na finansowanie programu, o którym mowa w art. 42a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, mającego na celu wspieranie wybitnych studentów w podejmowaniu kształcenia w zagranicznych uczelniach. Jest to kwota 19 828 tys. zł.

Uwzględniając powyższe środki pochodzące z rezerwy celowej łączne wydatki na szkolnictwo wyższe zaplanowane na rok 2017 stanowią kwotę 15 979 491 tys. zł i są wyższe o 189 539 tys. zł od wydatków, które były przewidziane na ten cel w ustawie budżetowej 2016.

W odniesieniu do części 38 – Szkolnictwo wyższe, która znajduje się w gestii Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 zaplanowano wydatki w kwocie 12 976 899 tys. zł, z czego ze środków budżetu państwa 12 648 810 tys. zł i reszta z budżetu środków europejskich.

W zakresie wydatków bieżących, czyli dotacje i świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki bieżące jednostek budżetowych, zaplanowano w części 38 kwotę 12 323 158 tys. zł. Wydatki bieżące obejmują (wymienię tylko te najbardziej istotne wartościowo): dotacje podmiotowe w obszarze działalności dydaktycznej – 10 245 553 tys. zł, dotacje

podmiotowe na pomoc materialną dla studentów i doktorantów – 1 654 452 tys. zł, dotacje podmiotowe na dofinansowanie zadań projakościowych przeznaczonych m.in. dla nie więcej niż 30% najlepszych doktorantów w uczelniach publicznych i niepublicznych oraz na dofinansowanie jednostek organizacyjnych, które mają status tzw. KNOW, czyli Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące – 251 732 tys. zł, zasilenie funduszu pożyczek i kredytów studenckich – 32 500 tys. zł; wypłaty stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia dla studentów i doktorantów – 14 300 tys. zł, świadczenia stypendialne przyznawane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla osób nie będących obywatelami polskimi kształcącymi się w Polsce na podstawach stypendystów strony polskiej, finansowanie letnich kursów języka polskiego i kultury polskiej, świadczenia dla osób obywateli polskich kierowanych za granicę w celu kształcenia lub szkolenia – 28 615 tys. zł; wydatki na rzecz finansowania, dofinansowania zadań zleconych dla realizacji fundacji i rozwoju systemu edukacji, na administrowanie programem unijnym Erasmus – 4400 tys. zł.

Pozostałe dotacje podmiotowe, m.in. dla Parlamentu Studentów RP – 527 tys. zł, Krajowa Reprezentacja Doktorantów – 240 tys. zł, wspieranie i nauczanie języka polskiego w zagranicznych ośrodkach akademickich – 5405 tys. zł, dofinansowanie podręczników akademickich – 8500 tys. zł, finansowanie działań promujących szkolnictwo wyższe – 1679 tys. zł.

Wydatki bieżące w ramach trzech dalszych działów obejmują kwotę 29 518 tys. zł, w tym po pierwsze – finansowanie składek na obowiązkowe ubezpieczenia zdrowotne studentów i doktorantów z uczelni publicznych i niepublicznych oraz placówek naukowych nieobjętych obowiązkiem tego ubezpieczenia z innego tytułu – 17 803 tys. zł i finansowanie wydatków płacowych i rzeczowych związanych z funkcjonowaniem urzędu – 11 715 tys. zł.

W zakresie wydatków majątkowych zaplanowano kwotę 259 477 tys. zł, w tym w dziale 803 – Szkolnictwo wyższe – 258 640 tys. zł. Tutaj przewidziano po pierwsze – na realizację w ramach działalności dydaktycznej zadań inwestycyjnych w ramach trzech programów wieloletnich – 68 775 tys. zł: budowa Kampusu 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego – 22 916 tys. zł, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu program 2004-2017 – 7004 tys. zł i Uniwersytet Warszawski 2016-2025 (to jest nowy program, na który przewidziano 38 855 tys. zł). Po drugie – finansowanie zadań inwestycyjnych szkół wyższych – 189 664 tys. zł, z czego inwestycje w zakresie działalności dydaktycznej – 169 656 tys. zł i modernizacja, przebudowa domów studenckich – 20 008 tys. zł. Mamy jeszcze zaplanowane zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych w tym dziale – 201 tys. zł.

W zakresie wydatków na finansowanie i współfinansowanie projektów z udziałem środków UE zaplanowano kwotę 394 264 tys. zł, z czego ze środków budżetu państwa – 66 175 tys. zł i reszta z budżetu środków europejskich.

W dziale 803 – Szkolnictwo wyższe ujęto kwotę 392 958 tys. zł z przeznaczeniem po pierwsze na PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, czyli tzw. PO WER, i to jest w łącznej kwocie 386 088 tys. zł, gdzie współfinansowanie ze środków budżetowych to 59 087 tys. zł, reszta ze środków budżetów europejskich. Druga część to jest PO Pomoc Techniczna 2014-2020 w kwocie 6870 tys. zł obejmująca współfinansowanie wynagrodzeń pracowników zaangażowanych we wdrażanie PO WER w perspektywie 2014-2020.

Dodatkowo w dziale 750 – Administracja publiczna na finansowanie i współfinansowanie projektów z udziałem środków UE zaplanowano kwotę 1306 tys. zł, z tego ze środków budżetu państwa – 218 tys. zł, reszta z budżetu środków europejskich. Te wydatki obejmują środki na wynagrodzenia – 375 tys. zł dla osób realizujących projekty w ramach PO WER a także środki na inne wydatki, które służą realizacji tych programów.

Z kwoty ogółem 394 264 tys. zł przeznaczonej na projekty realizowane z udziałem środków pochodzących z UE środki w wysokości 136 694 tys. zł będą wydatkowane przez MNiSW a w kwocie 257 570 tys. zł – przez NCBiR.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę panią poseł Ewę Tomaszewską o przedstawienie koreferatu.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Dziękuję bardzo.

W części 38 – Szkolnictwo wyższe w planie dochodów mamy w dziale 803 kwotę 5740 tys. zł, tj. o 1,5 razy więcej niż w planie na rok 2016. Środki te są pozyskiwane z działalności dydaktycznej – 5300 tys. zł, z pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, a konkretnie zwroty nienależnie pobranych świadczeń. Inne wpływy to 340 tys. zł – z opłat za egzaminy, poświadczenia znajomości języka polskiego, za odpisy, wyciągi itp.

Plan wydatków w części 38 – Szkolnictwo wyższe. Kwota przeznaczona na wydatki to 12 976 899 tys. zł, z czego 12 648 810 tys. zł z budżetu państwa i 328 089 tys. zł ze środków UE. Jeśli chodzi o wydatki bieżące, czyli właściwie najpoważniejsza grupa wydatków, są to dotacje, świadczenia na rzecz osób fizycznych, świadczenia na rzecz jednostek budżetowych – 12 323 158 tys. zł. Oznacza to wzrost nominalny o 1,3% a realnie – na poziomie planu na rok 2016.

Wydatki majątkowe to 259 477 tys. zł, czyli nominalnie o 0,2% więcej niż w 2016 roku, realnie oznacza to spadek o 1,1%.

Kolejna grupa wydatków to wydatki na finansowanie projektów z udziałem środków UE. To jest kwota 394 264 tys. zł, czyli o 8,3% mniej niż w planie na rok 2016. W tej kwocie mieści się 328 089 tys. zł ze środków UE.

W rezerwach celowych 19 828 tys. zł przeznaczono na realizację programu wspierającego najwybitniejszych studentów. Tu mamy wzrost o 7,1% w stosunku do środków przewidzianych w planie na rok 2016.

Część 38 – wydatki na szkolnictwo wyższe – mamy podzieloną na grupy. Na administrację publiczną (750) jest kwota 12 745 tys. zł ze środków budżetowych, natomiast ze środków UE – 1088 zł. W części obrona narodowa (752) mamy 25 tys. zł ze środków budżetowych. 803 – szkolnictwo wyższe to jest 12 618 237 tys. zł z budżetu państwa i ze środków UE – 327 001 tys. zł. 851 – obrona narodowa to jest 17 803 tys. zł.

W sumie z budżetu państwa na szkolnictwo wyższe jest przeznaczone 12 648 810 tys. zł i 328 089 tys. zł ze środków UE.

W części 750 wzrost realny nastąpił o 4,3% a nominalnie – o 5,7%. To są środki przeznaczone w ramach PO WER na lata 2014-2020. W ich ramach przewidziane są wydatki bieżące na wynagrodzenia i pochodne. Nominalny wzrost o 1,5%, realny o 0,2%.

752, czyli obrona narodowa. To są środki przeznaczone na podróże służbowe i szkolenia obronne w wysokości 25 tys. zł. Nominalnie tak jak w kwocie przeznaczonej na 2016 rok.

W części 803, czyli szkolnictwo wyższe, większość środków, czyli 81%, przeznaczone jest na działalność dydaktyczną. Jest to kwota 10 489 579 tys. zł w dziale 803. Jest wzrost nominalny o 1,3%, czyli realnie jest to ten sam poziom środków na wydatki, który przewidywano na rok 2016. Środki te będą wydawane głównie na kształcenie studentów na studiach stacjonarnych, kształcenie doktorantów, kadr naukowych, utrzymanie uczelni, w tym remonty, a także świadczenia zdrowotne w ramach kształcenia studentów.

Wydatki majątkowe w kwocie 238 431 tys. zł przewidziane są na trzy ośrodki akademickie, na ich bazę dydaktyczną, na inwestycje w zakresie bazy dydaktycznej, czyli Kampus 600-lecia Odnowienia Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Uniwersytet Warszawski. Następuje tu spadek o 6,3%, przy czym kwoty przewidziane na te wydatki zależą od stadium prac inwestycyjnych i wynikają z ich przebiegu. Pierwsze dwie uczelnie otrzymują środki na dokończenie inwestycji, na finalizowanie inwestycji. Uniwersytet Warszawski, to jest nowy projekt.

Kolejna…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Mamy przed sobą wszystkie dane liczbowe, pani poseł, tak, że proszę może skrócić wypowiedź do swojej opinii.

Bardzo proszę.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Zaraz przejdę do wniosków. Kolejna kwestia to pomoc materialna dla studentów i doktorantów – 1 688 760 tys. zł, przy czym tutaj wzrost nominalny jest o 1,3%, a więc realnie

tyle samo co przewidziano na rok 2016. W skład tych wydatków wchodzą także wydatki majątkowe na przebudowę i remonty domów akademickich.

Wydatki na zadania projakościowe to 251 732 tys. zł, realnie na poziomie 2016 roku. Tu już nie będę uszczegóławiać, bo rozumiem, że czas nas goni.

W rozdziale 80395 na wydatki bieżące przewidziano 86 420 tys. zł. Są to środki na świadczenia stypendialne dla studiujących w Polsce studentów nie będących obywatelami polskimi lub Polaków kształcących się za granicą.

Wydatki na fundusz pożyczek i kredytów studenckich – 32 500 tys. zł, nominalnie niżej o 13,3% niż w kwocie przewidzianej na 2016 rok.

Wydatki na jednostki pomocnicze w szkolnictwie wyższym – tu jest spadek o 0,7%.

Może nie będę już dalej przytaczać szczegółów liczbowych tylko, po prostu, zwrócę uwagę na kilka istotnych kwestii.

Pierwsza kwestia. Wiadomo, że największe kwoty idą na kształcenie studentów i wobec tego ważne jest, żeby wiedzieć, skąd wynikają spadki. Wszyscy wiemy, że spada liczba studentów a więc powód do ułożenia takich samych nakładów jak w latach poprzednich jest inny, natomiast w materiałach nie znalazłam relacji między liczbą studentów w roku poprzednim i przewidzianą na rok następny. To byłaby dość istotna informacja. Jak pamiętam z naszego spotkania podkomisji ds. finansowania nauki i szkolnictwa wyższego to ta kwestia była poruszana i ze strony ministerstwa uzyskałam informację, że to właśnie fakt zmniejszania się liczby studentów decyduje o obniżeniu tych kwot. Z rozmów z ministrem nauki i szkolnictwa wyższego wynika, że będzie zmieniony algorytm w celu podwyższenia jakości edukacji na naszych wyższych uczelniach a zatem i ich pozycji w rankingach w ten sposób, że zwiększy się liczba kadry merytorycznej przypadającej na jednego studenta. Wobec tego warto byłoby też wiedzieć, jak mniej więcej będzie wyglądała realizacja tych zadań, bo wynagrodzenia kadry to też jest istotny wydatek w budżecie i trzeba o tym pamiętać.

Kolejna kwestia, na którą zwracałam wcześniej uwagę, także jest związana z liczbą studentów, chodzi o ten dość gwałtowny spadek środków na stypendia i pożyczki dla studentów. Nie wiem, czy to wynika z malejącej liczby studentów czy z malejącego zapotrzebowania. Jak pamiętam, to przy podsumowywaniu budżetu roku ubiegłego mieliśmy tu stanowisko środowisk studenckich, które oczekiwały, że przesunie się kwoty raczej ze stypendiów socjalnych w kierunku stypendiów o charakterze naukowym. Mam nadzieję, że tak to będzie realizowane, bo to środowisko samo najlepiej wie, jakiego rodzaju wspierania materialnego potrzebuje.

Wniosek końcowy jest o akceptację tego projektu budżetu po wyjaśnieniach, które – mam nadzieję – usłyszymy po potwierdzeniu lub dodatkowym wyjaśnieniu, jak wygląda relacja zmiany liczby studentów do przedstawionego programu wydatków.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Spodziewam się, że pomysł pani poseł jest tutaj słuszny.

Pani minister, krótko proszę się odnieść i otwieram dyskusję.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Dobrze, dziękuję bardzo.

W krótkich słowach, ponieważ – rzeczywiście – jesteśmy po czasie. Jeśli chodzi o liczbę studentów, to, pani poseł, rzeczywista liczba studentów jest dostępna dopiero w następnym roku, czyli wtedy, kiedy już mamy wykonanie budżetu i wtedy możemy powiedzieć, ile rzeczywiście mieliśmy studentów na danym roku. Stąd być może ministerstwo nie udzieliło odpowiedzi, jeśli chodzi o rok 2017. Przypominam, że konstruowaliśmy budżet w warunkach, kiedy nawet rekrutacja jeszcze nie była skończona. W związku z tym trudno było udzielić takiej odpowiedzi.

Jeśli chodzi o przełożenie liczby studentów na budżet to chcę powiedzieć, że tendencje demograficzne, o których wszyscy z państwa na pewno dobrze wiedzą, powodują, że nie występuje tutaj zagrożenie wzrostem liczby studentów, czyli ta rewaloryzacja 1,3 na poziomie inflacyjnym zabezpiecza budżet na kształcenie, jeśli chodzi o szkoły wyższe.

Druga rzecz, jeśli chodzi o kredyty i pożyczki (dlaczego mamy spadek na funduszu kredytów i pożyczek dla studentów?) – mogę powiedzieć, że planowaliśmy ten budżet kierując się zapotrzebowaniem i wykorzystaniem w latach ubiegłych. Chcę powiedzieć, że dane, które posiadamy, świadczą o tym, że zapotrzebowanie na kredyty i pożyczki wyraźnie maleje. Po pierwsze – jest mniejsza liczba studentów, po drugie – chcę też przypomnieć o tym, że studenci oprócz pomocy materialnej mają też stypendia tam, gdzie ta pomoc jest bezzwrotna. W związku z tym zapotrzebowanie na kredyty czy pożyczki jest mniejsze. Mogę powiedzieć, że w tym roku był zaplanowany większy budżet na kredyty i pożyczki i on będzie niewykorzystany w 2016. To wynika z popytu.

Uwaga pani poseł dotyczyła stypendiów socjalnych, czyli relacji, ile można przeznaczać na stypendia socjalne a ile – na stypendia za osiągnięcia. Chodzi o proporcje między stypendium socjalnym a stypendium za osiągnięcia. Chcę powiedzieć, że w ustawie deregulacyjnej to rozwiązanie już weszło. W tej chwili 40% obowiązkowo jest przeznaczane na stypendia socjalne, reszta może być przeznaczana na stypendia za osiągnięcia i to już jest, pani poseł, to weszło.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, pan poseł Włodzimierz Nykiel. Panie profesorze, proszę.

Poseł Włodzimierz Nykiel (PO):

Proszę państwa, sytuacja w zakresie szkolnictwa wyższego jest bardzo ściśle związana z sytuacją w zakresie nauki. Zresztą olbrzymia część nauki jest uprawiana na uczelniach wyższych.

Tutaj mamy także zarzuty adresowane do polskich uczelni, że mają niskie miejsca w rankingach, że to jest dopiero któraś setka w rankingach. Zresztą te rankingi są różne, ale zawsze jesteśmy dość daleko, chyba że weźmiemy pod uwagę ranking rynków wschodzących, państw rynków wschodzących, to tam wypadamy lepiej. Generalnie rzecz biorąc te miejsca zupełnie nas nie satysfakcjonują, ale tutaj znowu musimy porównać rezultaty z nakładami. Podczas naszego spotkania z panem premierem Gowinem, z rektorami, z przedstawicielami PAN, instytutów badawczych itd. zapamiętałem proporcję, jaka była przedstawiana przez pana rektora Banysia. Nakłady na jednego studenta w Polsce są na poziomie około połowy średnich nakładów w Unii – średnich, nie najlepszych, czyli są one po prostu bardzo niskie.

Mówimy o tym, że spada liczba studentów. Moim zdaniem to jest okazja zarówno dla ministerstwa, jak i dla uczelni. Dla ministerstwa jest to taka okazja – jeśli nie będziemy obniżać nakładów (powinniśmy je podwyższać), to poprawią się proporcje na jednego studenta. Dla uczelni jest to zarówno okazja dla wzrostu jakości nauczania, jak i dla pełniejszego wykorzystania potencjału naukowego, jeśli spada liczba studentów. Chcę powiedzieć, że w najważniejszych i najlepszych polskich uczelniach wcale nie spada liczba studentów stacjonarnych. Po prostu odpadają słabsze uczelnie, już nie będę ich klasyfikował. Z nakładami mamy taki sam punkt wyjścia, one są za niskie.

Druga sprawa, czyli algorytm a zatem, jak będą dzielone te środki między uczelnie. W koreferacie słyszeliśmy, że te zmiany pójdą w kierunku (zresztą wiemy o tym, to nie z koreferatu o tym się dowiedziałem) innego współczynnika liczby studentów przypadającej na pracownika. Ten kierunek jest zrozumiały, ja go nie kwestionuję, nie o nim chcę mówić. Jednak wprowadzenie go od 1 stycznia 2017 roku prowadzi do bardzo poważnych kłopotów…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Panie profesorze, do mikrofonu proszę.

Poseł Włodzimierz Nykiel (PO):

…do bardzo poważnych kłopotów w szeregu uczelniach, nie we wszystkich, bo są takie, które mają ten współczynnik, mogę je nawet spróbować wymienić. Jednak są takie uczelnie, duże, z czołówki, które tracą np. 15 000 tys. zł z dotacji.

Moim zdaniem powinno się dać tym uczelniom trochę więcej czasu, bo z czym mamy do czynienia? Rekrutacja już została przeprowadzona, czyli uczelnie nie zmienią polityki a od stycznia wchodzi zupełnie inny algorytm.

W związku z tym, wydaje się, że trzeba dać uczelniom czas, bo sytuacja, jaka dzisiaj jest, kształtowała się przez szereg lat. Mimo że formalnie wszystko będzie w porządku, że to jest do przodu prawo, ale faktycznie, gdyby uczelnie wiedziały to przy tej rekrutacji albo na początku tego roku, to zachowywałyby się inaczej, wiedziałyby, że mogą ponieść takie straty. Algorytm to jest dość skomplikowana sprawa i nie analizując całości powiedziałbym, że uczelnie powinny mieć czas na dostosowanie swoich zachowań, działań do tego algorytmu.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Więcej głosów nie widzę. Bardzo proszę, panie profesorze.

Wiceprezes Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP Stanisław Różycki:

Jeszcze raz Stanisław Różycki, Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP. Chciałem się zatrzymać nad dwiema kwestiami.

Pierwsza to tzw. dotacja podstawowa, czyli 81% wszelkich wydatków na szkolnictwo wyższe. Dotacja podstawowa w gruncie rzeczy obejmuje dwa rodzaje wydatków: na płace i na tzw. rzeczówkę, czyli utrzymanie uczelni. Możemy powiedzieć, że w latach 2012-2015 był wzrost płac. W sumie on nie sięgnął zapowiadanych 30%, ale powiedzmy, że przyniósł znaczny wzrost płac w szkolnictwie wyższym. Ponieważ uczelnia dostaje te pieniądze łącznie to ten wzrost w następnych latach będzie bardzo zagrożony. Ponieważ wydatki rzeczowe uczelni nie maleją w związku ze spadkiem liczby studentów, tylko są stałe, to będziemy mieć do czynienia z naciskiem na płace.

Pytanie do pani minister o charakterze bardzo szczegółowym, dotyczy ono zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Pytanie jest takie: czy nadal będzie utrzymywany zapis w ustawie okołobudżetowej mówiący, że wydatki na zakładowy fundusz socjalny mają być nie 6,5% tylko – do 6,5%?

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo, zamykam dyskusję.

Czy pani minister chce się ustosunkować?

Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Dziękuję.

Od razu, *ad vocem* odpowiem – tak, ten zapis jest utrzymany w ustawie okołobudżetowej, zamrożenie i tak jak pan stwierdził, czyli tutaj zupełnie nie ma zmian.

Nie chcę dyskutować o algorytmie, bo rozumiem, że przedmiotem naszego spotkania jest część 38, nie podział środków, tylko ich ogólna wielkość. Jeśli chodzi o samą kwotę, to jeszcze raz podkreślam, ona jest waloryzowana 1,3, czyli tutaj mamy wzrost i absolutnie nie ma spadku nakładów na szkolnictwo wyższe.

Być może źle usłyszałam albo jest to nieporozumienie.

Druga kwestia, czyli te rzeczy, które planujemy, tzn. sposób podziału dotacji. Oczywiście, w tej chwili jest on w konsultacjach i jest przedmiotem rozporządzenia. Chcę tylko powiedzieć, że wyraźnie stawiamy na kierunki projakościowe. Jeśli chodzi o rekrutację i działanie do tytułu, to myślę, że to działanie projakościowe przełoży się na to, że rekrutacja na niektórych uczelniach wyższych nie będzie polegała na tym, że kto pierwszy w kolejce ten lepszy, bo w tym roku mieliśmy taką sytuację. Nie będę wymieniać nazwy uczelni, ale myślę, że to jest działanie właśnie w tym kierunku.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

W takim razie głosujemy, zgodnie z sugestią pani poseł Tomaszewskiej, nad wnioskiem o pozytywne zaopiniowanie projektu budżetu w zakresie części budżetowej 38 – Szkolnictwo wyższe, chyba że jest inny wniosek?

Nie ma innego wniosku.

Kto jest za przyjęciem pozytywnej opinii w części budżetu 38?

Kto jest przeciwnego zdania?

Kto się wstrzymał?

Proszę o wynik.

Sekretarz Komisji Mariusz Pawełczyk:

10 głosów za, brak głosów przeciw, 6 głosów wstrzymujących się.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję, Komisja przyjęła powyższy wniosek.

W takim razie, w tej chwili pozytywne zaopiniowanie projektu budżetu w zakresie części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w pozycji 18.

Kto jest za przyjęciem tej propozycji?

Kto jest innego zdania, czyli przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o wynik.

Sekretarz Komisji Mariusz Pawełczyk:

10 głosów za, brak głosów przeciw, 6 głosów wstrzymujących się.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Nie powiem, żebyśmy w tym momencie mieli imponującą frekwencję…

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania części budżetowej 67, czyli przed nami PAN i jeszcze raz pani minister.

Bardzo proszę, pani minister Teresa Czerwińska.

Proszę nie opuszczać sali (mówię to do państwa posłów), bo stracimy kworum.

Podsekretarz stanu w MNiSW Teresa Czerwińska:

Dziękuję bardzo.

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, określone w projekcie ustawy budżetowej na 2017 rok wydatki na działalność PAN wynoszą 81 563 tys. zł i są wyższe w stosunku do wydatków zapisanych w ustawie budżetowej na 2016 rok o dodatkowe środki w wysokości 909 tys. zł, z tego o 512 tys. zł na dodatkowe środki na wynagrodzenia i wydatki z nimi związane oraz na dotacje celowe na wkład własny do programów realizowanych z udziałem środków UE w wysokości 397 tys. zł.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o PAN wydatki są ujęte w ramach części 67 w dziale 730 – Nauka. W 2017 roku środki budżetowe będą przekazywane PAN w formie dotacji podmiotowej w kwocie 77 716 tys. zł, dotacji celowej z przeznaczeniem na pokrycie wydatków majątkowych w wysokości 3200 tys. zł, dotacji celowej z przeznaczeniem na zadania w zakresie kształcenia w kwocie 250 tys. zł oraz dotacji celowych na wkład własny do programów realizowanych z udziałem środków UE w kwocie 397 tys. zł. Dotacje przekazuje minister właściwy do spraw nauki zgodnie z ustawą o PAN i jest dysponentem tych środków.

Chcę zaznaczyć tylko niektóre rzeczy. W ramach dotacji podmiotowej będzie finansowana działalność organów i korporacji uczonych PAN w kwocie 17 889 tys. zł, działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN w kwocie 32 677 tys. zł i pozostała działalność – 27 150 tys. zł. W ramach tej kwoty jest obsługa administracyjna PAN – 19 846 tys. zł, współpraca naukowa z zagranicą – 3470 tys. zł, dotacja na dofinansowanie działalności dwóch instytutów międzynarodowych – 2604 tys. zł, dotacja inwestycyjna celowa – łączna wysokość 3200 tys. zł. Tutaj jest to przede wszystkim wykonanie dokumentacji budowlano-wykonawczej, przebudowa pomieszczeń pałacu Działyńskich, Biblioteka Kórnicka, rewitalizacja elewacji i wymiana stolarki okiennej w pałacu Staszica, zakup przez Kancelarię PAN infrastruktury informatycznej i oprogramowania.

Jeśli pan przewodniczący pozwoli, to słowo –pan prezes Rowiński.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Oczywiście, miałem zamiar poprosić pana profesora Rowińskiego.

Bardzo proszę.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, zasadniczo to już nie mam wiele do dodania, pani minister wszystko powiedziała.

Ja może tylko podkreślę, bo na posiedzeniu podkomisji były pewne nieporozumienia dotyczące tego, czym jest PAN, że to są pieniądze tylko na tę część korporacyjną a nie dotyczy to instytutów, bo instytuty są w zupełnie innym rozdziale, o którym już dyskutowaliśmy.

Myślę, że – ewentualnie – odpowiem na szczegółowe pytania, gdyby takie były, wszystko powiedziała pani minister. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Myślę, że nie będzie zbyt wiele szczegółowych pytań, ale mogę się mylić.

Bardzo proszę, pani poseł Joanna Fabisiak.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Panie prezesie, chciałabym spytać o dochody wynikające z prywatyzacji i z wykorzystania mienia a, jeśli nie jest wykorzystywane, to – z zagospodarowania. Myślę tutaj o tych 41 ha, które są *vis-à-vis* PAN przy zjeździe na Legionowo, to jest od 60 lat niewykorzystywane.

Jak państwo wiecie, mija czy też już nawet minął czas, kiedy miały być uporządkowane sprawy mienia (albo przekazane mienie zbyteczne albo zagospodarowane). Czy ta sprawa jest uporządkowana i czy po stronie dochodów znajdujemy sumy z tego tytułu?

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Zanim będzie odpowiedź – czy pan Paweł Skutecki chciałby zabrać głos w ramach koreferatu?

Poseł Paweł Skutecki (Kukiz15):

Panie przewodniczący, myślę, że każdy ma ten materiał, pani minister też powiedziała sporo. Myślę, że ciekawiej będzie wysłuchać pana profesora.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Konkluzja, pańska opinia?

Poseł Paweł Skutecki (Kukiz15):

Moja opinia jest taka, że ta część jest nie do przyjęcia ze względu na zbyt duży procent środków przeznaczanych na samą obsługę Akademii.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Rozumiem.

Panie profesorze, bardzo proszę.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Pozwolę sobie odpowiedzieć na drugie pytanie, bo o odpowiedź na pierwsze może poproszę kanclerza, który ma szczegółowe dane i jest z nami na sali.

Trudno mi się odnieść co do tej zbyt wysokiej kwoty na obsługę Akademii, bo nie bardzo rozumiem ten zarzut. To jest tak, że…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Proszę bliżej mikrofonu, panie profesorze, dobrze?

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Kwota 81 563 tys. zł – pani minister podawała podział tej kwoty, ale przypomnę, że w wysokości blisko 18 000 tys. zł dotyczy to obsługi korporacji (350 członków Akademii), obsługi wydziałów, oddziałów, komitetów naukowych i problemowych. To jest olbrzymie środowisko, które wykracza bardzo szeroko poza Akademię, bowiem człon-

kami komitetów naukowych i problemowych PAN, których jest blisko sto, są uczeni z całego środowiska, ze wszystkich instytucji naukowych.

Ponadto są tu kwoty, które dotyczą obsługi po pierwsze – pomocniczych jednostek naukowych, takich jak Biblioteka Gdańska, Biblioteka Kórnicka (to są bardzo duże instytucje same w sobie), Muzeum Ziemi. Są w tym wszystkim dwa archiwa w Warszawie i wspólne z PAU w Krakowie.

PAN to również siedem stacji naukowych: w Berlinie, Brukseli, Paryżu, Rzymie, Wiedniu, Moskwie, Kijowie. Te kwoty są do obsługi działalności tychże ośrodków, które promują polską naukę na świecie.

Nie wiem, co jeszcze mogę dodać, ale – jako dobry szef – powiedziałbym, że pieniędzy jest za mało. Trzeba powiedzieć, że środków jest zbyt mało do wykonania wszystkich działań, które obsługuje PAN. Kiedy mówię, że zbyt mało to dlatego że Akademia ma również swoje problemy – z jednej strony – majątkowe, z drugiej – oczywiście, wysokość uposażeń w Kancelarii Akademii i w jednostkach pomocniczych PAN (są one bardzo niskie, na pewno dużo niższe niż średnio w instytutach PAN).

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Panie pośle (mówię tutaj do pana posła koreferenta), czy pan zgłasza formalnie wniosek o negatywne zaopiniowanie tej części budżetu?

Poseł Paweł Skutecki (Kukiz15):

Nie, formalnie nie zgłaszam takiego wniosku.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję.

Jeszcze pani poseł, bardzo proszę.

Poseł Joanna Fabisiak (PO):

Chciałabym jednak prosić o odpowiedź, bo kwestie dotyczące majątku Akademii przy tak dużych sumach z budżetu państwa są chyba istotne a dotychczas nie było takiej odpowiedzi – ani co do czerpania zysku z tego mienia, ani co do rozwiązania wszystkich kwestii, o które pytałam.

Byłabym wdzięczna za odpowiedź.

Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk Paweł Rowiński:

Tak, gdybym mógł poprosić pana kanclerza, który ma szczegółowe dane…

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Proszę o zwięzłą odpowiedź a nie zbyt szczegółową, ale konkretną.

Kanclerz Polskiej Akademii Nauk Tadeusz Latała:

Szanowny panie przewodniczący i państwo, w dniu dzisiejszym rozmawiamy tylko o części budżetu państwa, która pokrywa działalność Akademii. Oczywiście ,plan finansowy Akademii obejmuje również przychody pozabudżetowe.

Przychody pozabudżetowe głównie (czy, w zasadzie, praktycznie w całości) pochodzą ze sprzedaży majątku. Oczywiście, takie sprzedaże są zaplanowane na następny rok, czyli na rok 2017. W Akademii są prowadzone bardzo intensywne działania dotyczące porządkowania spraw majątkowych. Zostało wykonanych prawie trzysta operatów wartości szacunkowej nieruchomości. Nieruchomości, które zostały uznane za zbędne dla działalności Akademii, będą sukcesywnie wystawiane do sprzedaży.

Środki, które w tej chwili są planowane do pozyskania, głównie koncentrowane są na to, ażeby próbować zabezpieczyć Akademię, zebrać te środki w związku z roszczeniami do majątku Akademii, które są w Warszawie i nie tylko. Oczywiście, jest to związane z dekretem Bieruta. Roszczenia do majątku Akademii są szacowane na około 30 000 tys. zł a nawet – na 50 000 tys. zł. Oczywiście, są to sprawy sądowe, które jeszcze się toczą i w związku z tym trudno jest precyzyjnie przedstawić taką kwotę. Niemniej jednak Akademia prowadzi intensywne działania, żeby móc sprostać tym wyzwaniom.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Wydaje się, że w związku z małą ustawą reprywatyzacyjną, uznaną przez TK za zgodną z prawem, w zasadzie wszystkie miejsca (rozumiem, że także PAN), które służą interesowi publicznemu, powinny być wyłączone z reprywatyzacji. Teraz powinniście państwo bardzo szybko wygrać to w sądzie.

Poddaję pod głosowanie wniosek o pozytywne zaopiniowanie części budżetowej 67.

Kto jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o wynik.

Sekretarz Komisji Mariusz Pawełczyk:

12 głosów za, 2 głosy przeciw, 4 głosy wstrzymujące się.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że Komisja przyjęła pozytywne zaopiniowanie części budżetowej 67 dotyczącej PAN.

Przystępujemy do wyboru posła przedstawiającego naszą opinię z tych wszystkich części budżetu na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Widzę (właściwie słyszę, nie widzę), że pani przewodnicząca chce kogoś zaproponować.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Tak, proponuję pana posła Lecha Sprawkę jako sprawozdawcę na posiedzeniu komisji finansów.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Jest jakaś inna propozycja?

Nie widzę.

Czy pan poseł się zgadza?

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji?

Nie widzę, dziękuję bardzo. W takim razie stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Jeśli chodzi o sporządzenie sprawozdania, opinii to, czy Wysoka Komisja upoważni do tego prezydium Komisji? Czy jest jakiś sprzeciw wobec tej szlachetnej propozycji?

Nie ma sprzeciwu, w takim razie dziękuję bardzo.

Na tym porządek dzienny naszego dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany.

Dziękuję pani minister, wszystkim państwu, wszystkim gościom za dzisiejszą obecność.

Protokół dostępny tam, gdzie zwykle – w sekretariacie Komisji.